

Nonprofit szervezetek (egyesületek, köztestületek, (köz) alapítványok) adózása

Ez az információs füzet a nonprofit szektorban tevékenykedő jogi személyek, egyesületek, köztestületek, alapítványok adózásával kapcsolatos átfogó szabályokat tartalmazza. Ha az előírások különbséget tesznek a közhasznú besorolással rendelkező, illetve a nem közhasznú nonprofit szervezetek között – mint például a társasági adó szabályai –, a füzet kitér az eltérések ismertetésére is.

Tartalomjegyzék

1. Szervezeti jogi kérdések, számviteli szabályok	2
1.1. Bejelentkezés.....	2
1.2. Könyvvezetés, beszámolóképzés	3
1.3. Könyvvizsgálati kötelezettség.....	4
1.4. Nyilvánosságra hozatal, letétbe helyezés, közzététel.....	5
1.5. Gazdálkodás	6
1.6. A közhasznú jogállás.....	6
2. Tao-kötelezettség	7
2.1. Alap- és vállalkozási tevékenység, a társasági adóalap meghatározása.....	8
2.2. Kedvezmények	10
2.2.1. A közhasznú szervezetet megillető kedvezmény	10
2.2.2. A közhasznú besorolással nem rendelkező szervezetet megillető kedvezmény	13
2.2.3. A támogatót megillető kedvezmények.....	14
2.2.3.1. Az adományozó kedvezménye.....	15
2.2.3.2. Adományozónak nem minősülő támogató kedvezménye.....	16
2.3. Az adóalap megállapításának további sajátos esetei.....	17
2.4. A társasági adó megfizetése, bevallása	18
3. Speciális szja-szabályok.....	18
3.1. Általános szabályok.....	18
3.2. Speciális rendelkezések.....	19
3.2.1. Bevételek nem minősülő szolgáltatás	19
3.2.2. Nonprofit szervezetek által adómentesen nyújtható juttatások	19
3.3. Reprezentáció, üzleti ajándék.....	20
3.4. Rendelkezés az adó 1 százalékaról.....	20
4. Áfakérdések.....	20
4.1. A nonprofit szervezetek áfaalanyisága.....	20
4.2. Az áfa alany nonprofit szervezetek	22
4.3. A nem áfaalany nonprofit szervezetek egyes adókötelezettségei	27
4.4. Adóvisszatérítés kérelemre	30
5. A társadalombiztosítás vonatkozó előírásai	30
5.1. Bejelentési kötelezettség	31
5.2. Nyilvántartási kötelezettség	31
5.3. Járulékbevallás és befizetés határideje	32
6. Szochó. kötelezettség	32
7. Illetékmentesség	33
8. Szakképzési hozzájárulás	34
9. Egyebek (rehabilitációs hozzájárulás, környezetvédelmi termékdíj, vám).....	36
9.1. Rehabilitációs hozzájárulás	36
9.1.1. Nyilvántartási kötelezettség	37
9.1.2. Bevallási és befizetési kötelezettség	38

9.2. A környezetvédelmi termékdíjról szóló 2011. évi LXXXV. törvény	38
9.3. A behozatali vámeljáráshoz kapcsolódó tudnivalók	39
9.3.1. Általános szabályok.....	40
9.3.1.1. Szabad forgalomba bocsátás	40
9.3.1.2. EORI-szám	40
9.3.1.3. Képviselő.....	41
9.3.2. Speciális rendelkezések.....	41

Az egyesületek, alapítványok [civil szervezetek], köztisztviselők, közalapítványok¹ [együtt: nonprofit szervezetek] alapítására, működésére vonatkozó legfontosabb szabályokat a Ptk². és az Ectv³. határozza meg. A törvényszéken történő nyilvántartásba vétellel, ezen nyilvántartásba vétel napjával válnak jogi személlyé. E szervezetek is az egyes adókötelezettségekről rendelkező adótörvények és a számviteli törvény⁴ hatálya alá tartozó gazdálkodók.

Új szervezeti forma 2019. március óta a vagyonkezelő alapítvány, amelyet külön törvény⁵ szabályoz. A vagyonkezelő alapítvány az alapító által rendelt vagyon kezelésére és az ebből származó jövedelemnek az alapító okiratban megjelölt feladatok megvalósítása, valamint a kedvezményezettként megjelölt személy, illetve személyek javára történő vagyoni juttatás céljából alapítható; gazdasági tevékenységként a javára rendelt, illetve általa az előzők szerinti célból bizalmi vagyonkezelésbe vett vagyon kezelését végezheti.

Vagyonkezelő alapítvány közérdekű célra is alapítható, mely esetben közhasznú besorolásra is igényt tarthat. A vagyonkezelő alapítvány társasági adózására irányadó szabályokról a 41. számú Információs füzetben olvashat.

1. Szervezeti jogi kérdések, számviteli szabályok

1.1. Bejelentkezés

Adóköteles tevékenységet főszabály szerint csak az állami adó- és vámhatósághoz bejelentkezett, adószámmal rendelkező adózó folytathat [Art.⁶ 16. § (2) bekezdés]. A nonprofit szervezetek esetében is – hasonlóan a társaságokhoz – az ún. egyablakos bejelentkezési rendszer működik. Ez azt jelenti, hogy a nonprofit szervezet a nyilvántartásba vételét végző bíróság útján kap adószámot az adóhatóságtól. (A bejelentkezés, az adatkapcsolat és az eljárás menetének részletes szabályait a Bnytv.⁷ tartalmazza.)

A nonprofit szervezet – a Nemzeti Adó- és Vámhivatalhoz teljesítendő – bírósági nyilvántartásba vételt követő adatbejelentési és változásbejelentési kötelezettségét 2020. január 1-jétől a 20T201CSZ bejelentő és változásbejelentő lap – kitöltési útmutatónak megfelelő – benyújtásával teljesítheti.

A jelölt nyomtatvány a NAV honlapjáról (www.nav.gov.hu) letölthető, illetve az ügyfélszolgálatokon papíralapon hozzáférhető.

¹ Közalapítvány 2006.08.24-étől nem létesíthető

² A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény

³ Az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény

⁴ A számvitelről szóló 2000. évi C. törvény

⁵ A vagyonkezelő alapítványokról szóló 2019. évi XIII. törvény

⁶ Az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény

⁷ A civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról szóló 2011. évi CLXXXI. törvény

Az adószámot az adózással összefüggésben minden esetben – a levelezéseken, a befizetéseken, a visszaigénylések alkalmával, a kibocsátott számlákon stb. – fel kell tüntetni. Előfordulhat az is, hogy adott (közhasznú) szervezetnek például csak az adomány-igazolás kiállítása érdekében van szüksége adószámra.

A belföldi jogi személyek (így a tárgybani szervezetek) - törvény vagy kormányrendelet eltérő rendelkezése hiányában - a készpénzben teljesíthető fizetések céljára szolgáló pénzeszközök kivételével kötelesek pénzeszközeiket pénzforgalmi számlán tartani, pénzforgalmukat pénzforgalmi számlán lebonyolítani, és ennek érdekében pénzforgalmi számlaszerződést kötni. Legalább egy belföldi pénzforgalmi számlával kell rendelkezniük⁸.

1.2. Könyvvezetés, beszámolókészítés

A nonprofit szervezetek és az önálló jogi személyiséggel rendelkező szervezeti egységeik a számviteli törvény felhatalmazása alapján kiadott 479-es rendeletben⁹ foglaltak alapján teljesítik könyvvezetési és beszámolókészítési kötelezettségüket.

A beszámoló lehet:¹⁰

- egyszerűsített beszámoló,
- egyszerűsített éves beszámoló,
- a számviteli törvény szerinti éves beszámoló.

Egyszerűsített beszámolót¹¹ készíthet, s ez esetben egyszeres könyvvitelt köteles vezetni az az egyesület, alapítvány, köztestület, amelynek az alaptevékenységből, valamint a vállalkozási tevékenységből származó (ár)bevételének együttes összege - két egymást követő évben, évenként - az 50 millió forintot nem haladja meg.

Az egyszerűsített beszámoló részei: egyszerűsített mérleg, eredménylevezetés.

Az egyszeres könyvvitelt vezető egyéb szervezet a döntése alapján bármely üzleti év január 1-jével áttérhet a kettős könyvvitelre. Abban az esetben pedig köteles áttérni, ha két egymást követő üzleti évben már nem felel meg az egyszerűsített beszámoló készítésére előírt feltételeknek.

Egyszerűsített éves beszámolót¹² köteles készíteni, s ez esetben kettős könyvvitel vezetésére kötelezett az az egyesület, alapítvány, köztestület, amelynek két egymást követő évben az alaptevékenységből, valamint a vállalkozási tevékenységből származó éves (ár)bevételének együttes összege évenként meghaladja az 50 millió forintot. Közhasznú jogállású szervezet¹³ kizárólag kettős könyvvitelt vezethet, azaz egyszerűsített éves beszámolót készíthet (ha nem választja az Szt. szerinti éves beszámoló készítését).

⁸ Art. 114. §

⁹ A számviteli törvény szerinti egyes egyéb szervezetek beszámoló készítési és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól szóló 479/2016. (XII. 28.) Korm. rendelet

¹⁰ 479-es rendelet 7. § (4) bekezdés

¹¹ 479-es rendelet 8. § (1) bekezdés, 9. § (2) bekezdés

¹² 479-es rendelet 8. § (2) bekezdés, 9. § (4)-(5) bekezdés

¹³ Ectv. 27. § (2) bekezdés

Az egyszerűsített éves beszámoló részei: mérleg, eredménykimutatás, kiegészítő melléklet.

Éves beszámolót köteles készíteni a kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet, ha két egymást követő üzleti évben a mérleg fordulónapján az alábbi három érték közül a jogszály bármelyik kettőt meghaladja:

- a mérlegfőösszege az 1200 millió forintot,
- az alaptevékenységből, és a vállalkozási tevékenységből származó éves (ár)bevételenek együttes összege a 2400 millió forintot,
- az üzleti évben átlagosan foglalkoztatottak száma az 50 főt.

Nem része a beszámolónak – annak bármely formája esetén –, de a civil szervezet (a közhasznú és a nem közhasznú egyaránt), továbbá jogi személyiséggel rendelkező szervezeti egységeik kötelesek a beszámolóval egyidejűleg **közhasznúsági mellékletet** is készíteni a beszámolóhoz kapcsolódóan¹⁴.

A civil szervezet **jogi személyiséggel rendelkező szervezeti egysége** a civil szervezetre vonatkozó szabályok szerinti beszámolót készít, amelyet az Ectv. 30. § (1) bekezdése szerint¹⁵ letétbe helyez¹⁶.

A jogi személyiséggel rendelkező szervezeti egység beszámoló készítési és könyvvezetési kötelezettségére az azt létrehozó szervezet – az alapítvány, az egyesület, a köztestület, a közalapítvány – beszámoló készítési és könyvvezetési kötelezettségére szabályozó előírásokat kell alkalmazni¹⁷.

1.3. Könyvvizsgálati kötelezettség¹⁸

Kötelező a könyvvizsgálat annál a szervezetnél, amelynél az éves (éves szintre átszámított) (ár)bevétel az üzleti évet megelőző két üzleti év átlagában meghaladja a **300 millió forintot**. Ha az üzleti évet megelőző két üzleti év egyikére vagy mindkét üzleti évre vonatkozó (ár)bevételei adatok hiányoznak, vagy csak részben állnak rendelkezésre (új alapítású szervezeteknél), akkor a tárgyévi várható (ár)bevételt és – ha van – a megelőző (első) üzleti évi (éves szintre átszámított) (ár)bevételt kell figyelembe venni.

Az a szervezet, amely könyvvizsgálatra nem kötelezett – mert például nem végez vállalkozási tevékenységet, vagy végez ugyan, de nem lépi túl az előzőek szerinti 300 milliós határértéket – **saját elhatározásából** is dönthet arról, hogy beszámolója felülvizsgálatával könyvvizsgálatot bíz meg (önként vállalt kötelezettség).

Ha kötelező a könyvvizsgálat – vagy a szervezet azt saját elhatározásából választja – akkor az üzleti évről készített beszámoló felülvizsgálatára, az abban foglaltak valóságának és jogszerűségének ellenőrzésére bejegyzett könyvvizsgálót, könyvvizsgáló céget kell – az előző üzleti évi beszámoló elfogadásakor, jogelőd nélkül alapított szervezetnél az üzleti év fordulónapja előtt – választani.

¹⁴ Ectv. 29. § (3) bekezdés, 46. § (1) bekezdés. A civil szervezetek gazdálkodása, az adománygyűjtés és a közhasznúság egyes kérdéseiről szóló 350/2011. (XII. 30.) Korm. rend. [350-es rendelet] 12. §

¹⁵ A mérlegfordulónapot követő május 31-éig az OBH (Országos Bírósági Hivatal) részére történő megküldéssel

¹⁶ Ectv. 28. § (4) bekezdés

¹⁷ 479-es rendelet 3. § (6) bekezdés

¹⁸ 479-es rendelet 16. §

1.4. Nyilvánosságra hozatal, letétbe helyezés, közzététel¹⁹

Az a cégbíróságon be nem jegyzett szervezet, ami más jogszabály alapján beszámolóját vagy annak fontosabb adatait köteles **nyilvánosságra hozni**, továbbá ami beszámolóját saját elhatározásából nyilvánosságra hozza, a közzétételnek – ha jogszabály másként nem rendelkezik – a Magyar Közlöny Hivatalos Értesítőjében való megjelentetéssel, a székhelyén történő betekinthezőséggel, internetes honlapján történő bemutatással vagy egyéb más, a számviteli politikájában rögzített módon tehet eleget. A közzététel határideje – ha jogszabály másként nem rendelkezik – az adott üzleti év mérlegfordulónapját követő ötödik hónap utolsó napja.

A civil szervezet és más nonprofit szervezet a beszámolót – kötelező könyvvizsgálat esetén a könyvvizsgálói jelentéssel együtt hozza nyilvánosságra²⁰. E szerint a szervezet **köteles** a jóváhagyásra jogosult testület által elfogadott beszámolóját, valamint közhasznúsági mellékletét – kötelező könyvvizsgálat esetén a könyvvizsgálói jelentéssel együtt – az adott üzleti év mérlegfordulónapját követő ötödik hónap utolsó napjáig **letétbe helyezni és közzétenni**. E letétbe helyezési és közzétételi kötelezettséget a Bnytv. 39-40. §, valamint 105. § szerint kell teljesíteni, azaz a beszámolót az OBH²¹ részére kell megküldeni.

Ha a civil szervezet saját honlappal rendelkezik, a közzétételi kötelezettség kiterjed a beszámoló, valamint a közhasznúsági melléklet saját honlapon történő elhelyezésére is. A civil szervezet a saját honlapon közzétett adatok folyamatos megtekinthezőségét legalább a közzétételt követő második üzleti évre vonatkozó adatok közzétételéig biztosítja²².

Ha a civil szervezet a beszámolóval, valamint a közhasznúsági melléklettel kapcsolatos letétbe helyezési és közzétételi kötelezettségét elmulasztja és azt egy éven belül nem pótolja, a bíróság a civil szervezetet a Bnytv. 37. § (2) bekezdésében megállapított mértékű pénzbírsággal sújthatja.²³

Az a szervezet, ami sem jogszabályból adódóan kötelezően, sem saját döntés alapján a beszámolóját könyvvizsgálóval nem vizsgálhatta felül, de valamely jogszabály alapján köteles beszámolóját vagy annak fontosabb adatait közzétenni, a beszámoló minden részén köteles feltüntetni a következő szöveget²⁴: „**A közzétett adatok könyvvizsgálattal nincsenek alátámasztva.**”

Az előzőek egyikébe sem tartozó szervezetnek, amelynek **sem nyilvánosságra hozatali, sem közzétételi, sem beszámoló letétbe helyezési kötelezettsége nincs**, a beszámolóját legkésőbb az adott üzleti év mérlegfordulónapját követő ötödik hónap utolsó napjáig kell elkészítenie, és a jóváhagyásra jogosult testülettel elfogadtatnia.

A közhasznú szervezet, valamint közhasznú szervezet **jogi személyiséggel rendelkező szervezeti egysége** – mint azt már említettük – köteles a beszámoló jóváhagyásával

¹⁹ 479-es rendelet 17. §

²⁰ Ectv. 30. §, 46. § (1) bekezdés

²¹ Országos Bírósági Hivatal

²² Ectv. 30. § (4) bekezdés

²³ Ectv. 30. § (5) bekezdés

²⁴ 479-es rendelet 17. § (3) bekezdés

egyidejűleg közhasznúsági mellékletet készíteni, amelyet a beszámolóval azonos módon köteles jóváhagyni, letétbe helyezni és közzétenni²⁵.

1.5. Gazdálkodás

A civil szervezet a létesítő okiratában meghatározott cél megvalósítása érdekében vagyonaival önállóan gazdálkodik, elsődlegesen gazdasági-vállalkozási tevékenység végzése céljából nem alapítható, de céljainak megvalósítása érdekében – azt nem veszélyeztetve – kiegészítő vállalkozási tevékenységet is folytathat.²⁶

Elsődlegesen gazdasági-vállalkozási tevékenységű szervezet²⁷: azon szervezet, amelynek éves **összes bevétele 60%-át eléri vagy meghaladja** a gazdasági-vállalkozási tevékenységből származó éves összes bevétele (ld. részletesebben a 2. pont alatt).

Ha valamely évre vonatkozóan megállapítható, hogy a civil szervezet elsődlegesen gazdasági-vállalkozási tevékenységű szervezetnek minősült, az adóhatóság a civil szervezettel szemben törvényességi ellenőrzési eljárást kezdeményez²⁸.

1.6. A közhasznú jogállás

A közhasznú szervezetté minősíthető szervezet közhasznú jogállását a közhasznú szervezetként való nyilvántartásba vétellel szerzi meg²⁹.

Közhasznú szervezetté minősíthető³⁰ a Magyarországon nyilvántartásba vett közhasznú tevékenységet végző szervezet, amely a társadalom és az egyén közös szükségleteinek kielégítéséhez **megfelelő erőforrásokkal rendelkezik**, továbbá amelynek **megfelelő társadalmi támogatottsága kimutatható**, és amely:

- civil szervezet³¹, vagy
- olyan egyéb szervezet, amelyre vonatkozóan a közhasznú jogállás megszerzését törvény lehetővé teszi.

Közhasznú tevékenység³²: minden olyan tevékenység, amely a létesítő okiratban megjelölt közfeladat teljesítését közvetlenül vagy közvetve szolgálja, ezzel hozzájárulva a társadalom és az egyén közös szükségleteinek kielégítéséhez.

A közhasznú jogállásra előírt – említett – 2 mutatónak való megfelelés az adott szervezetnél a következőképpen vizsgálendő.

Megfelelő erőforrás³³ akkor áll a szervezet rendelkezésére, ha az előző két lezárt üzleti év vonatkozásában a következő feltételek közül legalább egy teljesül:

- az átlagos éves bevétele meghaladja az 1 millió forintot, vagy

²⁵ Ectv. 46. § (1) bekezdés

²⁶ Ectv. 17. §

²⁷ Ectv. 2. § 7. pont

²⁸ Ectv. 23. §

²⁹ Ectv. 33. §

³⁰ Ectv. 32. § (1) bekezdés

³¹ Ectv. 2. § 6. pont

³² Ectv. 2. § 20. pont

³³ Ectv. 32. § (4) bekezdés

- a két év egybeszámított adózott eredménye (tárgyévi eredménye) nem negatív, vagy
- a személyi jellegű ráfordításai (kiadásai) - a vezető tisztségviselők juttatásainak figyelembevétele nélkül - eléri az összes ráfordítás (kiadás) egynegyedét (ideértve a közérdekű önkéntes tevékenységet végző személyek által összesen teljesített munkaórák értékét is)³⁴.

Megfelelő társadalmi támogatottság³⁵ akkor mutatható ki a szervezetnél, ha az előző két lezárt üzleti éve vonatkozásában a következő feltétel közül legalább egy teljesül:

- a személyi jövedelemadó meghatározott részének az adózó rendelkezése szerint a szervezetnek felajánlott összegből kiutalt összeg eléri – az államháztartás alrendszeraitől kapott támogatások nélkül számított – összes bevétel 2 százalékát, vagy
- a közhasznú tevékenység érdekében felmerült költségek, ráfordítások eléri az összes ráfordítás felét a 2 év átlagában, vagy
- közhasznú tevékenységének ellátását tartósan (2 év átlagában) legalább 10 közérdekű önkéntes tevékenységet végző személy segíti a Kötv.³⁶-nek megfelelően.

A beszámoló adatai alapján minden letétbe helyezés alkalmával a közhasznú jogállás nyilvántartásba vételére illetékes szerv megvizsgálja az előzőek szerinti feltételek teljesülését, hiszen **2 egymást követő lezárt üzleti évben kell megfelelni** a követelményeknek. Ha e feltételek nem teljesülnek, úgy a szervezet közhasznú jogállását (nem pedig magát a szervezetet) a bíróság megszünteti és az erre vonatkozó adatot a nyilvántartásából törli.

A közhasznúsági nyilvántartásba vételt kérelmező szervezet létesítő okiratának tartalmára vonatkozóan az Ectv. 34. § (1) bekezdésében foglaltakra kell figyelemmel lenni.

Csak az Ectv. szerint közhasznúsági nyilvántartásba vett szervezet jogosult a közhasznú megjelölés használatára és a közhasznú jogálláshoz kapcsolódó kedvezmények igénybevételére. A közhasznúsági nyilvántartásba vétel iránti kérelem bármikor benyújtható, illetve a közhasznú jogállás elnyerhető akkor, ha a szervezet rendelkezik az ahhoz szükséges feltételekkel (amit a két egymást követő üzleti évi beszámoló adatai támasztanak alá).

2. Tao-kötelezettség

A Tao. tv.³⁷ hatályos rendelkezései szerint e szervezetek továbbra is feltétel nélkül a társasági adó alanyai, függetlenül attól, hogy az adott adóévben vállalkozási tevékenységet végeznek-e vagy sem. Ezen általános adóalanyisággal összefüggésben rendelkezik a Tao. tv. oly módon (egyszerűsítő eljárásaként), hogy a civil szervezet és más nonprofit szervezet (ideértve a jogi személyiséggel rendelkező szervezeti egységet is), ha az adóévben vállalkozási tevékenységből bevételt nem ér el, vagy e tevékenységéhez kapcsolódóan költséget, ráfordítást nem számol el, a társasági adóbevallás helyett, **bevallást helyettesítő nyilatkozatot** tesz az erre rendszeresített nyomtatványon³⁸ az adóévet követő év **május 31-éig**³⁹.

³⁴ a közérdekű önkéntes tevékenységről szóló 2005. évi LXXXVIII. törvény és a civil szervezetek gazdálkodása, az adománygyűjtés és a közhasznúság egyes kérdéseiről szóló 350/2011. (XII. 30.) Korm. rendelet figyelembe vételével

³⁵ Ectv. 32. § (5) bekezdés

³⁶ A közérdekű önkéntes tevékenységről szóló 2005. évi LXXXVIII. törvény

³⁷ A társasági adóról és az osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény

³⁸ TAONY nyomtatvány

³⁹ Tao. tv. 5. § (8a) bekezdés

Azok a civil szervezetek, amelyek ingatlanhasznosítást folytatnak, és ehhez kapcsolódóan a Tao. tv. alapján korrekciós tétel elszámolására kötelesek, nem jogosultak bevallást helyettesítő nyilatkozat benyújtására, társasági adóbevallást kell benyújtaniuk⁴⁰.

Más esetben valamennyi adózó az illetékes első fokú állami adó- és vámhatósághoz akkor is köteles adóbevallást benyújtani, ha a bevallási időszakban adófizetési kötelezettsége nem keletkezett. Így például a jelölt határidőig abban az esetben is be kell nyújtani a társasági adóbevallásra rendszeresített '29. számú nyomtatványt, ha az adott szervezet vállalkozási tevékenysége veszteséges, vagy nullszaldós vagy akkor is, ha nyereséges, de adómentessége miatt nem fizet adót.

A civil szervezet és más nonprofit szervezet a közhasznú szervezetre vonatkozó rendelkezéseket először abban az adóévben alkalmazhatja, amely évben ilyen szervezatként besorolást nyert. Az adózó nem alkalmazhatja a közhasznú szervezetre vonatkozó rendelkezéseket – kivéve a törlés napjáig az igazolás kiadását – abban az adóévben, amelyben a közhasznúsági nyilvántartásból törölték, vagy amely adóévben az Ectv. szerint elsődlegesen gazdasági-vállalkozási tevékenységű szervezetnek minősül. A közhasznú besorolás adóéven belüli változása esetén – kivéve az átsorolás napjáig az igazolás kiadását – az adóév utolsó napján érvényes besorolásnak megfelelő rendelkezéseket kell az adóév egészére alkalmazni⁴¹.

Abban az adóévben, amelyben a civil szervezet és más nonprofit szervezet az Ectv. szerint elsődlegesen gazdasági-vállalkozási tevékenységű szervezetnek minősül, a társasági adó alapja – a Tao. tv. 9. § (1)-(9) bekezdésétől eltérően – az adózás előtti eredmény, módosítva a 7-8. §-ban, a 16. §-ban, a 18. §-ban és a 28. §-ban, valamint a VII. Fejezetben foglaltakkal⁴². Ez azt jelenti, hogy az ilyen adóévére vonatkozóan a szervezet úgy állapítja meg az adófizetési kötelezettségét, mint egy gazdasági társaság.

2.1. Alap- és vállalkozási tevékenység, a társasági adóalap meghatározása

A cél szerinti (közhasznú) tevékenység, valamint a vállalkozási tevékenység meghatározása – annak alapján e két tevékenység elhatárolása – során az Ectv. e vonatkozású rendelkezéseit kell figyelembe venni, amely tevékenységi minősítés az adózás tekintetében is irányadó.

A Tao. tv. szerint ugyanis a civil szervezet esetében a **vállalkozási tevékenység** adózás előtti eredményét az Ectv. rendelkezéseit figyelembe véve, a gazdasági-vállalkozási tevékenység adózás előtti eredményének megfelelően kell megállapítani, azzal, hogy a Tao. tv. alkalmazásában **nem minősül vállalkozási tevékenységnek** az Ectv. szerint gazdasági-vállalkozási tevékenységnek nem minősülő – alapcél szerinti (közhasznú) – tevékenység⁴³.

Az Ectv. meghatározása szerint **gazdasági-vállalkozási tevékenység**⁴⁴: a jövedelem- és vagyonszerzésre irányuló vagy azt eredményező, üzletszerűen végzett gazdasági tevékenység, **kivéve**

a) az adomány (ajándék) elfogadását,

⁴⁰ Tao. tv. 5. § (8b) bekezdés

⁴¹ Tao. tv. 5. § (7) bekezdés

⁴² Tao. tv. 9. § (11) bekezdés

⁴³ Tao. tv. 9. § (1a), (1b) bekezdés

⁴⁴ Ectv. 2. § 11. pont

- b) a létesítő okiratban meghatározott cél szerinti tevékenységet (ideértve a közhasznú tevékenységet)
- c) a pénzeszközök betétbe, értékpapírba, társasági részesedésbe történő elhelyezését,
- d) az ingatlan megszerzését, használatának átengedését és átruházását.

Az előzőekben (a-d)) pontok) felsoroltak tehát a Tao. tv. alkalmazásában sem minősülnek vállalkozási tevékenységnek.

A civil szervezet számviteli nyilvántartásait úgy vezeti, hogy azok alapján az alapcél szerinti (közhasznú) tevékenységének és gazdasági-vállalkozási tevékenységének bevételei, költségei, ráfordításai és eredménye (nyeresége, vesztesége) egymástól elkülönítve megállapíthatók legyenek⁴⁵. A civil szervezet nyilvántartási (könyvvezetési) rendszerét köteles oly módon továbbbrazlevezni, hogy abból az Ectv.-ben meghatározott alaptevékenységgel, illetve a vállalkozási tevékenységgel kapcsolatos bevételek, ráfordítások (költségek), kiadások rendelkezésre álljanak⁴⁶.

A **közhasznúságnak** a társaságiadó-alap, az adózás előtti eredmény korrekciós tételei, illetve a kedvezmények tekintetében van jelentősége, mivel eltérő szabályok vonatkoznak a közhasznú és a nem közhasznú szervezetekre. Ennek megfelelően a Tao. tv. - nonprofit szervezetek társasági adóalapjának megállapítására vonatkozó - 9. §-ának rendelkezései is speciális szabályokat rögzítenek a közhasznú szervezetekre nézve.

Az **ingatlanl kapcsolatos bevételek, ráfordítások** vonatkozásában, az alapítványnál, a közalapítványnál az egyesületnél, a közttestületnél sajátos korrekciós tételként⁴⁷

- csökkenteni kell az adózás előtti eredményt az ingatlanhoz kapcsolódóan a Tao. tv. szerinti értékcsökkenés adóévre kiszámított összegével, továbbá az ingatlan megszerzésére, használatának átengedésére vagy átruházására tekintettel, azzal közvetlen összefüggésben az alapcél szerinti (közhasznú) tevékenység költségeként, ráfordításaként az adóévben elszámolt összeggel;
- növelni kell az adózás előtti eredményt az ingatlan megszerzésére, használatának átengedésére vagy átruházására tekintettel, azzal közvetlen összefüggésben az alapcél szerinti (közhasznú) tevékenység bevételeként az adóévben elszámolt összeggel, valamint az ingatlanhoz kapcsolódóan a számviteli törvény szerint az adóévre kiszámított értékcsökkenés összegével.

Az alapítvány, a közalapítvány, az egyesület, a közttestület a fentiek alapján akkor is módosítja az adózás előtti eredményét, ha az adóévben nincs gazdasági, vállalkozási tevékenysége.

Alaptevékenységi bevételek

Az Ectv. az alapcél szerinti (közhasznú) tevékenységből származó bevételek körében rendelkezik arról, hogy elkülönítve kell kimutatni legalább a következő bevételeket⁴⁸:

⁴⁵ Ectv. 19. §

⁴⁶ 479-es rendelet 22. § (2) bekezdés

⁴⁷ Tao. tv. 9. § (2) bekezdés f) pontja és (3) bekezdés c) és d) pontjai

⁴⁸ Ectv. 20. § (1) bekezdés

- a) egyesület esetében a tagdíjat, alapítvány esetében az alapítótól nem vagyoni hozzájárulásként kapott adományt,
- b) a személyi jövedelemadó meghatározott részének az adózó rendelkezése szerint kiutalt összegét,
- c) az alapcél szerinti (közhasznú) tevékenység költségei, ráfordításai ellentételezésére visszafizetési kötelezettség nélkül kapott támogatást, ideértve az alapcél szerinti (közhasznú) tevékenysége keretében megvalósuló fejlesztés céljára kapott támogatást is,
- d) az a)-c) pont hatálya alá nem tartozó, az alapcél szerinti (közhasznú) tevékenységéhez kapott adományt,
- e) az alapcél szerinti (közhasznú tevékenysége) keretében nyújtott szolgáltatás, teljesített termékértékesítés bevételeit, ideértve különösen
 - ea) a kizárólag az alapcél szerinti (közhasznú) tevékenységet szolgáló dolog, jog átruházásának, illetve átengedésének ellenértékét, valamint
 - eb) a részben az alapcél szerinti (közhasznú) tevékenységet szolgáló dolog, jog átruházásának, illetve átengedésének ellenértékéből a dolog, illetve a jog korábbi alapcél szerinti (közhasznú) használatával arányos részt,
- f) az a)-e) pont hatálya alá nem tartozó, gazdasági-vállalkozási tevékenységnek nem minősülő tevékenysége révén megszerzett bevételt, így különösen
 - fa) a pénzeszköz betétbe, értékpapírba, társasági részesedésbe történő elhelyezése révén megszerzett (elért) kamatot, osztalékot, árfolyamnyereséget és más bevételt,
 - fb) az ingatlan megszerzése, használatának átengedése és átruházása [ingatlan-hasznosítás] révén megszerzett bevételt.

Ez utóbbi jogcímhez (ingatlan-hasznosítás) kapcsolódóan lényeges, hogy ingatlannak minősül – a Tao. tv. önálló fogalmi meghatározása⁴⁹ szerint – a föld és a földdel alkotórészi kapcsolatban álló minden dolog.

2.2. Kedvezmények

A Tao. tv. a kedvezmény rendszerében külön kezeli a besorolást nem kért, vagy nem nyert szervezeteket, továbbá eltérő számítási mód szerint határozza meg a vállalkozási tevékenység kedvezményezett mértékét (az adómentességet) annak függvényében, hogy az adott szervezet az adóévben ingatlan-hasznosítás címén realizál-e jövedelmet, vagy sem.

2.2.1. A közhasznú szervezetet megillető kedvezmény

A közhasznú szervezetnek nem kell az adóévben társasági adót fizetnie,

- ha a vállalkozási tevékenységének a bevétele nem haladja meg **a kedvezményezett bevételi mértéket**, azaz az összes bevételének a 15 százalékát⁵⁰, illetve,
- ha végez ingatlan-hasznosítási tevékenységet is, akkor az abból származó – egyébként alapcél szerinti (közhasznú) tevékenység – bevételeként elszámolt összeget a vállalkozási tevékenységből származó bevétele részének tekintve⁵¹, az így számított együttes bevétel nem haladja meg az összes bevételének a 15 százalékát.

⁴⁹ Tao. tv. 4. § 18. pont

⁵⁰ Tao. tv. 9. § (7) bekezdés első fordulata

⁵¹ Tao. tv. 9. § (3) bekezdés c) pont

Az – előzőek szerinti – adómentes mérték meghaladása esetén a szervezetnél a kedvezményezett mérték túllépésével arányosan számított adóalap után kell az adót megállapítani. Emellett a nem a vállalkozási tevékenységéhez kapott támogatás ugyanilyen arányával meg kell növelni a vállalkozási tevékenység adózás előtti eredményét, ha az adott adóév december 31-én az állami vagy önkormányzati adóhatóságnál nyilvántartott adótartozása nem áll fenn. Ha az adóév utolsó napján a szervezetnek az állami vagy önkormányzati adóhatóságnál nyilvántartott adótartozása van, úgy a kapott támogatások teljes összege növelő tétel.

A túllépés arányának meghatározása attól függ, hogy a közhasznú szervezet az adóévben végez-e ingatlan-hasznosítási tevékenységet.

Amennyiben tehát a közhasznú civil szervezet az adóévi kedvezményezett mértéket (15%) túllépi, akkor a **túllépés aránya** a következő hányados alapján határozható meg (a számítást két tizedesjegy pontossággal kell elvégezni)⁵²:

A) Ingatlannal nem rendelkező szervezet esetében:

$$\frac{VB - \Sigma B \cdot 15\%}{VB}$$

B) Ingatlannal rendelkező szervezet esetében:

$$\frac{(VB + IB) - \Sigma B \cdot 15\%}{VB + IB}$$

ahol:

VB = vállalkozási tevékenység bevétele

IB = ingatlan megszerzése, használatának átengedése, átruházása alapján elszámolt közhasznú tevékenység bevétele

ΣB = összes bevétel

1. Példa:

Határozzuk meg egy – ingatlannal nem rendelkező – **közhasznú alapítvány** 2020. évi fizetendő társasági adóját, ha december 31-én nincs adótartozása, s módosító tétel csak a kapott adomány miatt merül fel, illetve érvényesíti a besorolt szervezeteket megillető „célzott” kedvezményt⁵³; adóévi adatai a következők:

– vállalkozási tevékenység bevétele:	400 E Ft
– vállalkozási tevékenység költsége:	<u>170 E Ft</u>
– adózás előtti eredmény:	230 E Ft
– közhasznú tevékenység bevétele:	<u>800 E Ft</u> , ebből kapott adomány 100 E Ft
– összes bevétel:	1.200 E Ft

Kedvezményezett mérték: $1.200 \text{ E} \times 15\% = 180 \text{ E Ft}$, és $400 \text{ E} > 180 \text{ E}$

⁵² Tao. tv. 9. § (7) bekezdés

⁵³ Tao. tv. 9. § (2) bekezdés b) pont célzott kedvezmény: csökkentő tétel a vállalkozási tevékenység adózás előtti nyereségének 20%-a (példában: $230 \text{ E Ft} \times 0,2 = 46 \text{ E Ft}$)

Túllépés aránya: $(400 \text{ E} - 180 \text{ E}) / 220 \text{ E} : 400 \text{ E} \times 100 = 55\%$
 Adományra számított korrekció: $(100 \text{ E} \times 55\%) = 55 \text{ E Ft}$
 Végleges (korrigált) adóalap: $(230 \text{ E} + 55 \text{ E} - 46 \text{ E}) / 239 \text{ E} \times 55\% = 131.450 \text{ Ft}$
Fizetendő társasági adó: $131.450 \times 9\% \sim \mathbf{12 \text{ E Ft}}$

A társasági adó mértéke a pozitív adóalap 9 százaléka.

2. Példa:

Határozzuk meg egy – ingatlannal rendelkező – **közhasznú jogállású**, december 31-én adótartozással nem rendelkező **egyesület** 2020. adóévi fizetendő társasági adóját, ha

- a vállalkozási tevékenységből (reklám) származó bevétele: 20 000 E Ft,
- a közhasznú tevékenységből származó bevétele: 80 000 E Ft,
- a kapott adomány összege: 10 000 E Ft,
- az ingatlan-hasznosításból származó (közhasznú) bevétele: 30 000 E Ft,
- az ingatlan-hasznosítással kapcsolatban felmerült költségei: 9 800 E Ft (az értékcsökkenés 1 600 E Ft összegével együtt),
- a vállalkozási tevékenység (reklám) költsége: 4 000 E Ft,
- az ingatlannal kapcsolatban elszámolt adóévi Szt. szerinti értékcsökkenéssel azonos a Tao. tv. szerinti értékcsökkenési leírás: 1 600 E Ft.

Megnevezés	Értékek E Ft-ban
Vállalkozási tevékenység bevétele	20 000
Vállalkozási tevékenység költsége	4 000
Vállalkozási tevékenység adózás előtti eredménye	16 000
Közhasznú tevékenység bevétele	80 000
- ebből: ingatlan-hasznosítás bevétele	30 000
kapott adomány	10 000
egyéb (80 000-30 000-10 000)	40 000
Összes bevétel (20 000 E + 80 000 E)	100 000
Kedvezményezett bevételi mérték (100 000 E x 15%)	15 000
Vállalkozási bevétel – arány számításához – megnövelt összege	50 000
Túllépés aránya: $(50 000 \text{ E} - 15 000 \text{ E}) / 50 000 \text{ E}$	70%
Adomány miatti korrekció: $10 000 \text{ E} \times 70\%$ ⁵⁴	7 000
Számított adóalap ($16 000 \text{ E} - 3 200 \text{ E}$ ⁵⁵ + $1 600 \text{ E}$ ⁵⁶ - $1 600 \text{ E}$ ⁵⁷ + $30 000 \text{ E}$ ⁵⁸ - $9 800 \text{ E}$ ⁵⁹ + $7 000 \text{ E}$)	40 000

⁵⁴ Tao. tv. 9.§ (3) bekezdés bb) pontja

⁵⁵ Célzott kedvezmény

⁵⁶ Tao. tv. 9. § (3) bekezdés d) pont

⁵⁷ Tao. tv. 9. § (2) bekezdés f) pont első fordulata

⁵⁸ Tao. tv. 9. § (3) bekezdés c) pont

Végleges adóalap (40 000 E x 70%)	28 000
Fizetendő társasági adó (9%)	2 520

2.2.2. A közhasznú besorolással nem rendelkező szervezetet megillető kedvezmény

A közhasznú besorolással nem rendelkező szervezetnek nem kell az adót megfizetnie, ha a Tao. tv. által biztosított adómentes értékhatárt⁶⁰ nem lépi túl. Ezen értékhatár attól függően kerülhet meghatározásra, hogy a szervezet az adóévben végez-e ingatlan-hasznosítási tevékenységet.

A közhasznú szervezetnek nem minősülő civil szervezetnek – kivéve az országos érdekképviseleti szervezetet – ugyanis az adóévben **nem kell társasági adót fizetnie**,

- ha a vállalkozási tevékenységéből elért bevétele legfeljebb 10 millió forint, de nem haladja meg az adóévben elért összes bevételének 10 százalékát;
- ha vállalkozási tevékenységből származó, az ingatlan-hasznosítás bevételeivel⁶¹ növelt bevétele legfeljebb 10 millió forint, de nem haladja meg az adóévben elért összes bevételének 10 százalékát.

Amennyiben a közhasznú besorolással nem rendelkező szervezet az adóévi adómentes értékhatárt túllépi, akkor a vállalkozási tevékenység teljes adóalapja után számított adófizetési kötelezettség terheli.

E szervezetek az adóalapjukat az általános szabályok szerint állapítják meg, azzal, hogy ha a szervezetnek az adóév utolsó napján az állami vagy önkormányzati adóhatóságnál nyilvántartott adótartozása van, akkor – a közhasznú szervezetekre előírtakkal azonosan – meg kell növelnie a vállalkozási tevékenysége adózás előtti eredményét a nem a vállalkozási tevékenységéhez kapott támogatás teljes összegével⁶².

3. Példa:

Határozzuk meg egy – ingatlannal nem rendelkező – **nem közhasznú egyesület** 2020. évi fizetendő társasági adóját, ha december 31-én nincs adótartozása, s módosító tételek nem merülnek fel (az adóalap az adózás előtti eredménnyel azonos); adatai a következők:

- vállalkozási tevékenység bevétele: 400 E Ft
- vállalkozási tevékenység költsége: 170 E Ft
- adózás előtti eredmény: 230 E Ft

- cél szerinti tevékenység bevétele: 800 E Ft, ebből kapott támogatás 100 E Ft
- összes bevétel: 1.200 E Ft

Tekintve, hogy az egyesület vállalkozási tevékenységének a bevétele meghaladja az összes bevételének a 10 százalékát, (400 E > 120 E), ezért adófizetési kötelezettsége áll fenn a vállalkozási tevékenysége pozitív adóalapjának első forintjától (nem csak az adómentes értékhatár túllépésével arányosan).

⁵⁹ Tao. tv. 9. § (2) bekezdés f) pont második fordulata

⁶⁰ Tao. tv. 20. § (1) bekezdés a) pont

⁶¹ Tao. tv. 9. § (3) bekezdés c) pont

⁶² Tao. tv. 9. § (3) bekezdés b) pont ba) alpont

Fizetendő társasági adó: 230 E x 9% ~ **21 E Ft.**

Ha ennek a szervezetnek 2020.12.31-én az állami vagy önkormányzati adóhatóságnál lenne nyilvántartott **adó tartozása**, akkor – a kapott támogatás miatti növelő tétel alkalmazása következtében – **fizetendő társasági adója** (230 E + 100 E) 330 E x 9% ~ **30 E Ft** lenne.

4. Példa:

Határozzuk meg egy – ingatlannal rendelkező – **nem közhasznú jogállású**, december 31-én adó tartozással nem rendelkező **alapítvány** 2020. adóévi fizetendő társasági adóját, ha az adatai a 2. Példa szerintiek.

Megnevezés	Értékek E Ft-ban
Vállalkozási tevékenység bevétele	20 000
Vállalkozási tevékenység költsége	4 000
Vállalkozási tevékenység adózás előtti eredménye	16 000
Alapcél szerinti tevékenység bevétele	80 000
- ebből: ingatlan-hasznosítás bevétele	30 000
Összes bevétel (20 000 E + 80 000 E)	100 000
Vállalkozási bevétel – adómentesség számításához – megnövelt összege	50 000
Adómentes értékhatár (100 000 x 10%) 10 000 E; de 50 000 E > 10 000 E	nem adómentes
Adóalap (16 000 E + 1 600 E – 1 600 E + 30 000 E – 9 800 E)	36 200
Fizetendő társasági adó (9%)	3 258

2.2.3. A támogatót megillető kedvezmények

A Tao. tv. szabályrendszere másoldalról a támogató részére attól függően biztosít kisebb, illetve nagyobb mértékű kedvezményt, hogy a közhasznú szervezetnek tartós adományozási szerződés keretében nyújtja-e támogatását.

A támogatásokon belül – a hozzá kapcsolódó kedvezmények érdekében – meg kell különböztetni az adománynak minősülő, illetve nem minősülő támogatásokat.

Adománynak minősül⁶³:

- a közhasznú szervezet részére az Ectv. szerinti közhasznú tevékenység támogatására,
- az adóévben visszafizetési kötelezettség nélkül adott támogatás, juttatás, térítés nélkül átadott eszköz könyv szerinti értéke, térítés nélkül nyújtott szolgáltatás bekerülési értéke,

⁶³ Tao. tv. 4. § 1/a. pont

- feltéve, hogy az nem jelent a Tao. tv-ben meghatározottakon túl vagyoni előnyt az adományozónak, az adományozó tagjának (részvényesének), vezető tisztségviselőjének, felügyelő bizottsága vagy igazgatósága tagjának, könyvvizsgálójának, illetve ezen személyek vagy a magánszemély tag (részvényes) közeli hozzátartozójának azzal, hogy nem minősül vagyoni előnynek az adományozó nevére, tevékenységére történő utalás.

Adománynak minősülő támogatást tehát – a fenti feltételekre figyelemmel – csak közhasznú szervezet fogadhat (nem közhasznú szervezet, akkor sem, ha civil szervezet – adójogi értelemben – adományban nem részesülhet, adomány-igazolást nem állíthat ki a támogató felé).

Adományigazolás

A kapott adományokról kiállítandó igazolás kötelező tartalmi kellékeit a Tao. tv. 7. § (7) bekezdése és 3. számú melléklet B/17. pontja is rögzíti. Ezek szerint az igazolásnak tartalmaznia kell:

- mindkét fél (a kiállító és a támogató (társasági adóalany) azonosító adatait, így a nevét, a székhelyét, az adószámát,
- az adomány (támogatás, juttatás) összegét,
- a támogatott célt.

Az igazolást a támogatásnyújtás időpontjában, de legkésőbb az adóév végéig kell a támogató rendelkezésére bocsátani.

2.2.3.1. Az adományozó kedvezménye

Nem kell megnövelni⁶⁴ az adományozó adózás előtti eredményét egyrészt az **adomány címen** nyújtott támogatás (pénz, eszköz, szolgáltatás) adóévi ráfordításként elszámolt összegével, ha az adózó rendelkezik a közhasznú szervezet, az egyház, a közérdekű kötelezettségvállalás szervezője által az adóalap megállapítása céljából kiállított **igazolással**.

Adóalap-csökkentő tétel⁶⁵ érvényesíthető másrészt az Ectv. szerinti közhasznú tevékenység támogatásaként nyújtott adomány értékének

- **20 százalékáig** közhasznú szervezet támogatása esetén,
 - **40 százalékáig** tartós adományozási szerződés esetén,
- de együttesen legfeljebb az adózás előtti eredmény összegéig.

A társaságiadó-alany támogatót a fent leírt esetekben és módon illethetik meg a kedvezmények.

Így például, ha egy cég egyház részére nyújt adományt, annak összegével – igazolás birtokában – nem kell megnövelnie adózás előtti eredményét, de nem is csökkentheti azt, mivel az adományt fogadó egyház nem lehet közhasznú szervezet.

Ha pedig nem társasági adóalany támogatóról van szó, például magánszemély, egyéni vállalkozó nyújt támogatást, úgy adózásban érvényesíthető kedvezményre nem jogosult.

⁶⁴ Tao. tv. 3. számú melléklet B/17. pont

⁶⁵ Tao. tv. 7. § (1) bekezdés z) pont

Tartós adományozás⁶⁶: a civil szervezet és az adományozó által írásban kötött szerződés alapján nyújtott pénzügyi támogatás, ha a szerződésben az adományozó arra vállal kötelezettséget, hogy az adományt a szerződéskötés (szerződésmódosítás) évében, és az azt követő legalább három évben, évente legalább egy alkalommal – azonos vagy növekvő összegben – ellenszolgáltatás nélkül adja, azzal hogy nem számít ellenszolgáltatásnak, ha a közhasznú szervezet a közhasznú szolgáltatása nyújtása keretében utal az adományozó nevére, tevékenységére.

A tartós adományozásra tekintettel adott és a korábbi adóévekben adóalap-csökkentésként érvényesített többletkezdvezményhez a Tao. tv. adóalap-növelő tételt ír elő, amely szerint az igénybe vett többletkezdvezmény összege növeli az adózás előtti eredményt, amennyiben az adományozó a szerződésben vállaltakat a másik szerződő fél közhasznúsági nyilvántartásból történő törlése vagy jogutód nélküli megszűnése miatt nem teljesítette, illetve az igénybe vett többletkezdvezmény kétszerese növeli az adóalapot, amennyiben az adományozó bármilyen más ok miatt nem teljesítette a szerződésnek megfelelően.⁶⁷

Az adományozó jogutód nélküli megszűnésekor az adózás előtti eredményt növeli az adóévben vagy korábban a tartós adományozásra tekintettel elszámolt többletkezdvezmény kétszerese, ha az adományozó a szerződésben vállaltakat jogutód nélküli megszűnése miatt nem teljesítette a szerződésnek megfelelően.⁶⁸

2.2.3.2. Adományozónak nem minősülő támogató kedvezménye

Akkor nem kell megnövelni⁶⁹ az adózó – például egy cég támogató – adózás előtti eredményét, az általa az adóévben **nem adomány céljából** nyújtott támogatás (pénz, eszköz, szolgáltatás, átvállalt kötelezettség) adóévi ráfordításként elszámolt összegével, ha

- a juttatás nem külföldi személy részére történik, és
- az adózó rendelkezik a juttatásban részesülő (például nem közhasznú alapítvány) **nyilatkozatával**, amely szerint a juttatás adóévében a juttatást az eredményében bevételként elszámolta és az adózás előtti eredménye, adóalapja e juttatás következtében elszámolt bevétel nélkül számítva nem lesz negatív, továbbá az e bevételre jutó társasági adót megfizeti, amelyet a társasági adóbevallás elkészítését követően **nyilatkozat útján** igazol.

Ha a juttatásban részesülő vállalkozási tevékenységet nem végez, a nyilatkozatra vonatkozó feltételt teljesítettnek kell tekinteni, amennyiben a juttatásban részesülő arról nyilatkozik, hogy a juttatás adóévében vállalkozási tevékenységet nem végzett.

- Amennyiben *például* egy olyan közhasznú besorolással nem rendelkező civil szervezet kap ingyenes juttatást, amely vállalkozási tevékenységet egyáltalán nem végez, akkor az erről szóló nyilatkozat mentesíti a juttatót az adózás előtti eredmény növelése alól. Tulajdonképpen ilyen nyilatkozat birtokában bármely, az adóévben a TAONY nyomtatvány benyújtására jogosult szervezetnek adott juttatás elismert költség a juttatónál.
- A TAONY jelű nyomtatvány benyújtására nem jogosultak azok a civil szervezetek, amelyek ingatlanhasznosítást folytatnak, és ehhez kapcsolódóan korrekciós tétel

⁶⁶ Ectv. 2. § 27. pont

⁶⁷ Tao. tv. 8. § (1) bekezdés s) pont

⁶⁸ Tao. tv. 16. § (1) bekezdés c) pont ce) alpont

⁶⁹ Tao. tv. 3. számú melléklet A/13. pont

elszámolására kötelesek⁷⁰. Mivel azonban az ingatlanhasznosítás nem minősül vállalkozási tevékenységnek, pusztán az ingatlanhasznosítás (és a kapcsoló korrekciós tételek alkalmazása) nem zárja ki, hogy a civil szervezet olyan nyilatkozatot állítson ki, hogy vállalkozási tevékenységet a juttatás adóévében nem folytatott.

Ha a juttatásban részesülő végez vállalkozási tevékenységet, a nyilatkozatra vonatkozó feltételt abban az esetben kell teljesítettnek tekinteni, ha a juttatásban részesülő arról nyilatkozik, hogy a támogatást nem a vállalkozási tevékenységéhez kapta, vagy a vállalkozási tevékenysége után adófizetési kötelezettsége nem keletkezik.

- Ha például egy közhasznú besorolással nem rendelkező civil szervezet, amely vállalkozási tevékenységet is végez, cél szerinti tevékenységéhez kap ingyenes juttatást, akkor az erről szóló nyilatkozat (miszerint a támogatást nem a vállalkozási tevékenységéhez kapta) mentesíti a juttatót az adózás előtti eredmény növelése alól.
- Ha a közhasznú besorolással nem rendelkező civil szervezet vállalkozási tevékenységéhez kapja az ingyenes juttatást, a nyilatkozatra vonatkozó feltétel akkor teljesül, ha a civil szervezet arról nyilatkozik, hogy a vállalkozási tevékenysége után adófizetési kötelezettsége nem keletkezik.

Nem kell az előzőek szerinti feltételre (két nyilatkozat meglétére) figyelemmel lenni, ha maga a **közhasznú szervezet nyújtja a támogatást**⁷¹. Ha ugyanis közhasznú szervezet – például közhasznú alapítvány – ad támogatást bármely személynek – például egy másik alapítványnak, vagy akár egy cégnek –, akkor a nyújtott támogatás ráfordításként elszámolt összege feltétel nélkül elismert az adóalapnál, nem kell annak összegével megnövelnie a vállalkozási tevékenységének az adózás előtti eredményét.

2.3. Az adóalap megállapításának további sajátos esetei

A civil szervezetnek és más nonprofit szervezetnek – ideértve a jogi személyiséggel rendelkező szervezeti egységeiket is – **nem kell alkalmazni** a jövedelem-(nyereség-) minimumra vonatkozó előírásokat.

A munkáltatói és munkavállalói érdekképviselői szervezet⁷² az az egyesületként bírósági nyilvántartásba vett szervezet vagy szervezetek szövetsége, amelynek az alapszabály szerinti főtevékenysége a munkáltatói/munkavállalói érdekképviselő, és tagja a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanácsnak, valamint e szervezet azon tagszervezete, amely megyei, régiós vagy szakmai szövetséggé működik. E szervezeteknél az adóalapjuk megállapítása során csökkentő tétel⁷³ a vállalkozási tevékenység adóévi adózás előtti nyereségének azon része, amelyet a szervezet az adóévben, vagy az adóévet követő adóévben a cél szerinti tevékenysége bevételeit meghaladó költségei, ráfordításai fedezetére használ fel. A szervezet cél szerinti tevékenységét az alapító okirat, illetve az alapszabály nevesíti.

Az egyesületek közül az **országos érdekképviselői szervezetek** – annak ellenére, hogy közhasznúsági besorolásra nem jogosultak – mégis adóalapjukat a közhasznú szervezetekre vonatkozó rendelkezések megfelelő alkalmazásával állapítják meg⁷⁴. Ezen országos

⁷⁰ Tao. tv. 5. § (8b) bekezdés

⁷¹ Tao. tv. 3. számú melléklet A/13. pontjában „a közhasznú szervezet kivételével” rendelkezés miatt

⁷² Tao. tv. 4. § 25. pont

⁷³ Tao. tv. 9. § (2) bekezdés e) pont

⁷⁴ Tao. tv. 9. § (8) bekezdés

érdekképviselői szervezetek esetében további sajátosság, hogy az adóalapjuk megállapítása során figyelmen kívül hagyják a Tao. tv. 9. § (2) bekezdés d) és f) pontja, a (3) bekezdés b) pont bb) alpontja, és a (3) bekezdés c) és d) pontja szerinti rendelkezéseket, vagyis – többek között – nem alkalmazzák az ingatlan-hasznosítás esetében előírt speciális korrekciós tételeket⁷⁵.

2.4. A társasági adó megfizetése, bevallása

A nonprofit szervezeteknek év közben társasági adóelőleget megállapítani, fizetni, bevallani nem kell; az éves társasági adót azonban – akkor is, ha annak összege nulla – be kell vallaniuk a 2020. évre rendszeresített társasági adóbevallásban és (fizetési kötelezettség esetén) meg kell fizetniük az adóévet követő év **(2021.) május 31-éig**. Az arra jogosult szervezetek bevallást helyettesítő nyilatkozatot tesznek⁷⁶.

3. Speciális szja-szabályok

Az Szja tv.⁷⁷ a nonprofit szervezetek vonatkozásában **speciális szabályokat az általuk nyújtott juttatások** tekintetében tartalmaz. A közhasznú szervezetek által foglalkoztatottak adókötelezettségére az általános rendelkezések az irányadók.

3.1. Általános szabályok

A szervezetek által foglalkoztatott magánszemélyek adókötelezettségét annak függvényében kell meghatározni, hogy milyen jogviszony keretében foglalkoztatják őket.

A szervezettel munkaviszonyban állók adókötelezettségét az Szja tv. nem önálló tevékenységből származó jövedelemre vonatkozó szabályai szerint⁷⁸ kell megállapítani.

Azonban, ha megbízási jogviszonyban végez tevékenységet a magánszemély a szervezetnél, akkor az ebből származó jövedelme az önálló tevékenységre vonatkozó rendelkezések⁷⁹ szerint válik adókötelessé.

A jogszabály által választott vagy kijelölt tisztségviselő tevékenysége az Szja tv. alkalmazásában nem önálló tevékenységnek minősül, adókötelezettségére a 24-27. §-okban foglaltak az irányadók.

A munkáltatónak (kifizetőnek) az összevonás alá eső jövedelmek után teljesítendő adóelőleg-megállapítási, bevallási valamint megfizetési kötelezettségének az Szja tv. 46-49. §-aiban előírtak szerint kell eleget tennie.

Az önálló tevékenységre vonatkozó adózási szabályokról bővebb információt tartalmaz a **2. számú információs füzet**.

⁷⁵ Tao. tv. 9. § (10a) bekezdés

⁷⁶ Tao. tv. 5. § (8a)-(8b) bekezdés

⁷⁷ A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény

⁷⁸ Szja tv. 24-27. §

⁷⁹ Szja tv. 16-20. §

3.2. Speciális rendelkezések

3.2.1. Bevételek nem minősülő szolgáltatás⁸⁰

Az a szolgáltatás, amelyet a vállalkozási tevékenységet nem folytató **egyesület, köztestület** a magánszemély által fizetett tagdíjára, hozzájárulására, felajánlására tekintettel – az egyesület, köztestület alapszabálya alapján, a cél szerinti tevékenységével összefüggésben, a rendeltetésszerű joggyakorlás keretében – nyújt, **nem minősül bevételnek** az abban részesülő magánszemélynél.

3.2.2. Nonprofit szervezetek által adómentesen nyújtható juttatások⁸¹

Az Szja tv. 1. számú mellékletének 3. pontja alatt kerültek felsorolásra a közcélú juttatások körében adómentes jogcímeik. E körben határozza meg a jogalkotó, hogy mely feltételek fennállása esetén, mely szervezetek és kiknek teljesíthetnek adómentesen a juttatást.

Adómentes többek között a közhasznú alapítvány, közalapítvány által – alapszabályban rögzített közhasznú céljával összhangban – a magánszemély részére kifizetett azon összeg,

- amelyet az oktatási intézményekben folytatott tanulmányokra, kutatásra, külföldi tanulmányútra (ösztöndíj címen),
- szociálisan rászoruló részére szociális segély címen,
- diák- és szabadidősport résztvevőjének alkalmanként legfeljebb az 500 forintot meg nem haladóan folyósítanak⁸².

A közérdekű kötelezettségvállalásból, a közhasznú egyesületből, alapítványból, közalapítványból a közhasznú cél szerint címzett magánszemélynek **nem pénzben adott juttatás értéke** is mentes az adó alól (kivéve a béren kívüli juttatásnak minősülő juttatásokat). Ugyanakkor **pénzben történő juttatás esetén** legfeljebb a **minimálbér 50 százalékát meg nem haladó** összegben havonta adott támogatás tekinthető adómentesnek.

Az itt említett adómentes juttatások példálózó jellegűek, valamennyi adómentes jogcím az Szja tv. hivatkozott mellékletének 3. pontja alatt található.

Fontos kiemelni azonban azt, hogy a törvény nem preferálja adómentes kifizetésként azt a juttatást,

- a) amelynek címzettje az alapító, az adományozó, a támogató – kivéve az orvosi javaslat alapján fogyatékossgával, gyógyításával összefüggő termék, szolgáltatás formájában nem pénzben megszerzett bevételt,
- b) amelyet a kifizetővel munkaviszonyban, munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban, vagy más a Ptk. szerinti olyan szerződéses jogviszonyban álló magánszemély kap, amelynek alapján a kifizetés (juttatás) a magánszemélyt
 - ba) az általa végzett tevékenység mennyiségi és/vagy minőségi jellemzőire tekintettel,
 - bb) termék értékesítésének, szolgáltatás nyújtásának ellenértékeként,
 - bc) jog alapításának, joggyakorlás átengedésének, jogról való lemondásnak ellenértékekéntilleti meg⁸³.

⁸⁰ Szja tv. 7. § (1) bekezdés d) pont

⁸¹ Szja tv. 1. számú melléklet 3. pont

⁸² Szja tv. 1. számú melléklet 3.1. pont

3.3. Reprezentáció⁸⁴, üzleti ajándék⁸⁵

Egyedi rendelkezést tartalmaz az Szja tv. az egyesület, köztestület, egyházi jogi személy, alapítvány (ideértve a közalapítványt is) által juttatott reprezentáció és üzleti ajándék esetére.

Az említett szervezetek által az adóévben nyújtott reprezentáció és üzleti ajándék együttes értékéből **mentes az adó alól** a jövedelem azon része, amely a közhasznú, illetve cél szerinti tevékenysége érdekében felmerült, az adóévre vonatkozó beszámolóban kimutatott összes ráfordítás 10 százalékát, de legfeljebb az adóévre elszámolt éves összes bevétele 10 százalékát nem haladja meg. Az üzleti ajándékok közül csak azok vehetők figyelembe, amelyeknek az egyedi értéke a minimálbér 25 százalékát nem haladja meg.⁸⁶

Ezeknek a szervezeteknek az adókötelezettség alá eső érték után az adóévre elszámolt éves összes bevétel megállapítására előírt időpontot követően, az elszámolt éves összes bevétel megállapítása hónapjának kötelezettségeként kell teljesíteniük a bevallási és adófizetési kötelezettségüket.

3.4. Rendelkezés az adó 1 százalékáról⁸⁷

A magánszemély az Szftv.⁸⁸-ben rögzített mértékben és ott megjelölt kedvezményezettek javára rendelkezhet a befizetett adójának egy-egy százalékáról.

Külön-külön lehet rendelkezni a befizetett adó 1 százalékáról a „nonprofit kedvezményezettek”⁸⁹, másik 1 százalékáról pedig az „egyházi kedvezményezettek”⁹⁰ közül kiválasztott kedvezményezett javára.

Arról, hogy miként lehet a személyi jövedelemadó egy százalékáról rendelkezni, valamint hogyan lehet abból kedvezményezettként részesülni, részletes tájékoztatás olvasható a **25. és 26. számú információs füzetben**.

4. Áfakérdések

4.1. A nonprofit szervezetek áfaalanyisága

A nonprofit szervezetek az Áfa tv.⁹¹ általános szabályai alapján az alábbiak szerint válhatnak az általános forgalmi adó alanyává.

A nonprofit szervezetek, mint jogképes szervezetek abban az esetben minősülnek áfaalanyoknak, ha saját nevük alatt gazdasági tevékenységet folytatnak, tekintet nélkül annak helyére, céljára és eredményére⁹². Abban a tekintetben, hogy az adott nonprofit szervezet gazdasági tevékenységet végez-e, nem a nonprofit szervezetre vonatkozó jogszabály

⁸³ Szja tv. 1. számú melléklet 3.4. pont

⁸⁴ Szja tv. 3. § 26. pont

⁸⁵ Szja tv. 3. § 27. pont

⁸⁶ Szja tv. 70. § (5) bekezdés

⁸⁷ Szja tv. 45. §

⁸⁸ A személyi jövedelemadó meghatározott részének adózó rendelkezése szerinti felhasználásról szóló 1996. évi CXXVI. törvény

⁸⁹ Szft. 4. §

⁹⁰ Szft. 4/A. §

⁹¹ Az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény

⁹² Áfa tv. 5. § (1) bekezdés

gazdasági, illetve vállalkozási tevékenység fogalma, hanem az Áfa tv. gazdasági tevékenység fogalma az irányadó.

Gazdasági tevékenységnek minősül a nonprofit szervezetek által üzletszerűen, illetőleg tartós vagy rendszeres jelleggel folytatott tevékenység, amennyiben az ellenérték elérésére irányul, vagy azt eredményezi, és azt a nonprofit szervezetek független formában – azaz a saját nevükben, illetve nevük alatt – végzik⁹³.

A nonprofit szervezetek közül a közttestületeknél merülhet fel, hogy Magyarország Alaptörvénye által, illetőleg az annak felhatalmazása alapján megalkotott jogszabály alapján közhatalom gyakorlására jogosított szervezetként közhatalmi tevékenységet – jellemzően közigazgatási jogalkalmazási tevékenységet – látnak el. A közhatalmi tevékenység nem gazdasági tevékenység és nem eredményez áfaalanyiságot⁹⁴.

Gazdasági tevékenységnek minősül és áfaalanyiságot eredményez a nonprofit szervezetek számára az is, ha egyébként nem-áfaalanyi minőségben eljárva

- belföldön küldeményként feladott vagy belföldről fuvarozott új közlekedési eszközt értékesítenek belföldön kívülre, de – beszerző nevére szóló rendeltetéssel – a Közösség területére, függetlenül attól, hogy a küldeménykénti feladást vagy a fuvarozást akár az értékesítő, akár a beszerző, vagy – bármelyikük javára – más végzi⁹⁵;
- sorozat jelleggel értékesítenek építési telket (telekrészt), vagy olyan beépített ingatlant (ingatlanrészt) az ahhoz tartozó földrészlettel, amelynek első rendeltetésszerű használatba vétele még nem történt meg, vagy az első rendeltetésszerű használatba vétele már megtörtént, de az arra jogosító hatósági engedélyvéglegessé válása, vagy használatbavétel-tudomásulvételi eljárás esetén a használatbavétel hallgatással történő tudomásulvétele és az értékesítés között még nem telt el 2 év, vagy beépítése az épített környezet alakításáról és védelméről szóló törvény szerinti egyszerű bejelentés alapján valósult meg, és a beépítés tényét igazoló hatósági bizonyítvány kiállítása és az értékesítés között még nem telt el 2 év⁹⁶.

Az új közlekedési eszköz Közösség más tagállamába történő értékesítése és az egyes ingatlanok sorozatjelleggel történő értékesítése tehát mindenképpen áfaalanyiságot eredményez a nonprofit szervezetek számára, akkor is, ha egyébként nem minősülnek áfaalanyinak.

Az Áfa tv. a nonprofit szervezetekre vonatkozóan az áfaalanyiság keletkezése mellett, az egyes adókötelezettségek (pl.: adómegállapítás, adófizetés, bizonylatolás), valamint a különös adózási módok választása tekintetében sem tartalmaz különös rendelkezéseket, ezért a nonprofit szervezetek esetében a fenti tárgykörökben az Áfa tv. általános szabályait kell irányadónak tekinteni. Ez utóbbi szabályok a **14-es számú információs füzetben**⁹⁷ kerültek ismertetésre.

⁹³ Áfa tv. 6. § (1) bekezdés

⁹⁴ Áfa tv. 7. § (1) bekezdés

⁹⁵ Áfa tv. 6. § (4) bekezdés a) pont

⁹⁶ Áfa tv. 6. § (4) bekezdés b), ba), bb) pont

⁹⁷ „A tevékenységet kezdő adóalany általános forgalmi adó kötelezettségének alapvető szabályai” c.

Az előzőekre tekintettel a nonprofit szervezeteknek, mint áfa alanyoknak az Áfa tv. általános szabályait alkalmazó adóalanyokéval megegyező, a 14-es számú információs füzetben kifejtett alapvető kötelezettségeiről ehelyütt nem teszünk említést.

Az áfakötelezettség bejelentésére vonatkozó alapvető szabályokat részben az Art., részben pedig az Áfa tv. tartalmazza, emellett az áfaalanyoknak az Art. előírásait az áfa bevallási kötelezettség teljesítése során (bevallási gyakoriság meghatározása) is figyelembe kell venniük.

Az áfakötelezettség bejelentése és az áfabevallás kapcsán sem az Art., sem az Áfa tv. nem rendelkezik külön a nonprofit szervezetekről. A fenti kötelezettségeket szintén a 14-es számú információs füzet tartalmazza. Emellett az áfakötelezettség bejelentésére vonatkozóan az **1-es számú információs füzet**⁹⁸ is részletes tudnivalókat tartalmaz.

Az Áfa tv. előírásai alapján a nem áfa alany jogi személyeknek, így a nem áfa alany nonprofit szervezeteknek is keletkezhet adókötelezettsége.

A továbbiakban az Áfa tv. azon rendelkezései kerülnek ismertetésre, amelyeknek alkalmazása kifejezetten a nonprofit szervezetek által áfa alanyként és nem áfaalany jogi személyként végzett sajátos (jellemzően nonprofit, illetve karitatív) tevékenység kapcsán merülhet fel.

4.2. Áfaalany nonprofit szervezetek

Az áfaalany nonprofit szervezetek esetében is áfakötelezettség alá esik

- az áfaalanyi minőségben belföldön és ellenérték fejében teljesített – az Áfa tv. szabályai szerint belföldön teljesítettnek minősülő – termékértékesítés és szolgáltatásnyújtás,
- a belföldön és ellenérték fejében teljesített Közösségen belüli termékbeszerzés, valamint
- a termékimport.

Az áfaalany nonprofit szervezetek kizárólag közösségi adószám birtokában végezhetik

- az Áfa tv. 19. §, 21. § és a 22. § (1) bekezdés szerinti Közösségen belüli termékbeszerzéseket,
- az Áfa tv. 89. § szerinti közösségen belüli termékértékesítéseket,
- az Áfa tv. 37. § szerinti szolgáltatásnyújtásokat és szolgáltatás-igénybevételeket a Közösség valamely másik tagállamában gazdasági céllal letelepedett, gazdasági célú letelepedés hiányában ott lakóhellyel, vagy szokásos tartózkodási hellyel rendelkező adóalany részére, illetve adóalanytól, valamint
- azokat az Áfa tv. 20. § szerinti – az adófizetési kötelezettség alóli mentesülés kapcsán kivételként nevesített – Közösségen belüli termékbeszerzéseket, amelyek belföldön adófizetési kötelezettséget keletkeztetnek.⁹⁹

Az áfaalany nonprofit szervezetek a közösségi adószámuk megállapítása érdekében az állami adó- és vámhatóságnál előzetesen bejelentik, hogy a fentiekben ismertetett tevékenységeket kívánják végezni.¹⁰⁰ A NAV a közösségi adószámot az adóalany nonprofit szervezetek bejelentése alapján a bejelentés előterjesztésének a napjával állapítja meg (de nem korábban, mint az adószám megállapításának a napja), ugyanakkor az áfa alany nonprofit

⁹⁸ „Az adóhatósághoz történő bejelentkezés alapvető szabályai” c.

⁹⁹ Áfa tv. 257/B. § (1) bekezdés a)-d) pont és (2) bekezdés

¹⁰⁰ Áfa tv. 257/B. § (3) bekezdés

szervezeteknek arra is lehetőségük van, hogy a közösségi adószám megállapítására vonatkozó bejelentésüket az adószám iránti kérelmükkel egyidejűleg terjesszék elő.¹⁰¹

Az közösségi adószám igénylésére és megállapítására vonatkozóan a **27-es számú információs füzet**¹⁰² részletes tudnivalókat tartalmaz.

Az áfaalany nonprofit szervezetek tevékenységével összefüggésben az Áfa tv. alábbi rendelkezéseit kell kiemelni.

a) Adómentesség alkalmazása

A nonprofit szervezetek, mint áfaalanyok részéről jellemzően az Áfa tv. „Adó alóli mentesség” című VI. Fejezetének „Az adó alóli mentesség a tevékenység közérdekű jellegére tekintettel” alcíme alatti 85. §-ában foglalt szabályoknak az alkalmazása merül fel. Emellett természetesen az áfaalany nonprofit szervezetek végezhetnek olyan tevékenységet is, amely az Áfa tv. más rendelkezése alapján, illetve egyéb okból minősül adómentesnek [pl.: a 86. § (1) bekezdésének l) pontja szerinti adómentes ingatlan-bérbeadás].

Az áfaalany nonprofit szervezeteket, illetve azok tevékenységét érintő adómentességek két csoportra bonthatók. Az első csoportba azok az Áfa tv. 85. § (1) bekezdésének b), f), g) h), i), m) és n) pontja szerinti adómentes ügyelesek tartoznak, amelyeket a nonprofit szervezetek közszolgáltatói minőségben¹⁰³ teljesítenek, a másik csoportba pedig az Áfa tv. 85. § (1) bekezdésének l) pontja szerinti adómentes ügyelesek sorolhatók.

Az Áfa tv. 85. § alkalmazásában közszolgáltatónak minősül többek között:

- az egyesület, a szövetség, a civil társaság, a köztisztviselő, az országos sportági szakszövetség az alapszabályban (alapító okiratban, társasági szerződésben) megjelölt tevékenységük tekintetében, továbbá az általuk működtetett (fenntartott) intézmény az alapszabályban (alapító okiratban, társasági szerződésben) megjelölt tevékenysége tekintetében¹⁰⁴;
- az alapítvány és a közalapítvány az alapító okiratban megjelölt tevékenységük tekintetében, továbbá az általuk működtetett (fenntartott) intézmény az alapszabályban (alapító okiratban) megjelölt tevékenysége tekintetében¹⁰⁵;
- az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló törvény szerint közhasznú szervezetként nyilvántartásba vett nonprofit szervezet az alapszabályban (alapító okiratban) megjelölt közhasznú tevékenysége tekintetében¹⁰⁶;

A közszolgáltatónak minősülő áfaalany nonprofit szervezetek által közszolgáltatói minőségben teljesített adómentes ügyelesek körébe az alábbi termékértékesítések és szolgáltatásnyújtások tartoznak:

¹⁰¹ Art. 29. §

¹⁰² „Tájékoztató a közösségi adószámról” c.

¹⁰³ Áfa tv. 85. § (4) bekezdés

¹⁰⁴ Áfa tv. 85. § (4) bekezdés b) pont

¹⁰⁵ Áfa tv. 85. § (4) bekezdés d) pont

¹⁰⁶ Áfa tv. 85. § (4) bekezdés f) pont

- humán-egészségügyi ellátás keretében teljesített szolgáltatásnyújtás és az ahhoz szorosan kapcsolódó sérült- vagy betegápolás és sérült- vagy betegszállítás, valamint az azokhoz szorosan kapcsolódó termékértékesítés¹⁰⁷;
- szociális ellátás keretében teljesített szolgáltatásnyújtás – az étkeztetés kivételével, ha az ennek fejében járó ellenérték külön térítendő meg – és az ahhoz szorosan kapcsolódó termékértékesítés¹⁰⁸;
- gyermek- és ifjúságvédelem keretében teljesített szolgáltatásnyújtás – az étkeztetés kivételével, ha az ennek fejében járó ellenérték külön térítendő meg – és az ahhoz szorosan kapcsolódó termékértékesítés¹⁰⁹;
- bölcsődei ellátás keretében teljesített szolgáltatásnyújtás – az étkeztetés kivételével, ha az ennek fejében járó ellenérték külön térítendő meg – és az ahhoz szorosan kapcsolódó termékértékesítés¹¹⁰;
- köz- és felsőoktatás, továbbá az Áfa tv. 85. § (2) bekezdésben meghatározott egyéb oktatás keretében teljesített szolgáltatásnyújtás és az ahhoz szorosan kapcsolódó óvodai, diákotthoni és kollégiumi ellátás – az étkeztetés kivételével, ha az ennek fejében járó ellenérték külön térítendő meg –, valamint az azokhoz szorosan kapcsolódó termékértékesítés¹¹¹;
- sportolással, testedzéssel kapcsolatos szolgáltatásnyújtás olyan természetes személy részére, aki azt sportolása, testedzése érdekében veszi igénybe, vagy olyan egyéb személy, szervezet részére, amely azt természetes személy javára történő közvetlen biztosítása érdekében veszi igénybe, kivéve az uszoda- és strandfürdő-szolgáltatást, a sportesemény megtekintését, valamint a sportolást, testedzést szolgáló ingatlan (ingatlanrész) bérbeadását¹¹²;
- népművészeti, népi iparművészeti és iparművészeti termékek kiállításának, vásárának és bemutatójának szervezése, rendezése és az ahhoz szorosan kapcsolódó, jogszabály által meghatározott minősítés szerint zsűriszámmal ellátott, egyedi vagy meghatározott példányszámban, nem ipari gyártástechnológiával előállított népművészeti, népi iparművészeti és iparművészeti termék értékesítése¹¹³.

Az Áfa tv. 85. § (1) bekezdés l) pontja szerinti adómentes ügyletek esetében az áfaalany nonprofit szervezetek

- a bírósági vagy más hatósági nyilvántartásba bejegyzett, alapszabállyal (alapító okirattal) és tagsággal rendelkező, alapszabálya (alapító okirata) szerint és ténylegesen is nyereségszerzésre nem törekvő személyekként, szervezetekként járnak el és
 - o a tagjaik részére olyan szolgáltatásnyújtásokat és az azokhoz szorosan kapcsolódó termékértékesítéseket teljesítenek amelyeknek kizárólagos vagyoni fedezete az alapszabállyal összhangban meghatározott, minden tagra kötelező tagsági díj, egyéb hozzájárulás, a kapott államháztartási támogatás és egyéb adomány, valamint a saját tevékenységből származó nyereség, amely a Tao tv. szerint az adózás előtti eredményt csökkenti, amelyek a közös érdekeknek megfelelően társadalmi, politikai, munkavállalói vagy munkáltatói, illetőleg egyéb, szakmai érdekeket képviselő vagy azt védő, vallási vagy más lelkiismereti, hazafias, humanitárius, karitatív és hagyományörző célokat

¹⁰⁷ Áfa tv. 85. § (1) bekezdés b) pont

¹⁰⁸ Áfa tv. 85. § (1) bekezdés f) pont

¹⁰⁹ Áfa tv. 85. § (1) bekezdés g) pont

¹¹⁰ Áfa tv. 85. § (1) bekezdés h) pont

¹¹¹ Áfa tv. 85. § (1) bekezdés i) pont

¹¹² Áfa tv. 85. § (1) bekezdés m), ma), mb) pont

¹¹³ Áfa tv. 85. § (1) bekezdés n) pont

szolgálnak¹¹⁴.

Az áfaalany nonprofit szervezetek a fentiekben ismertetett adómentes ügyletekkel összefüggésben

- adófizetésre nem kötelezettek
- az Áfa tv. 120. §-a értelmében adólevonási jogot sem gyakorolhatnak, továbbá
- az Áfa tv. 165. § (1) bekezdésének a) pontja alapján számlát sem kell kibocsátaniuk, feltéve, hogy gondoskodnak olyan, az ügyletek teljesítését tanúsító okiratok kibocsátásáról, amelyek az Szt. rendelkezései szerint számviteli bizonylatnak minősülnek.

Abban az esetben, ha az áfaalany nonprofit szervezetek

- kizárólag az Áfa tv. 85. § (1) bekezdése, a 86. § (1) bekezdése vagy a 87. §-a szerint adómentes termékértékesítést, szolgáltatásnyújtást végeznek, vagy az Áfa tv. XIII. Fejezete szerint alanyi adómentességet választanak és
- az adott adómegállapítási időszakban nincs olyan önadózással megállapítandó fizetendő adója, amelyről ellenkező esetben az állami adóhatóságnak bevallást kell tenniük, illetve nincs az Art. szerinti összesítő nyilatkozat benyújtási kötelezettséget keletkeztető közösségi kereskedelemmel kapcsolatos ügyletük, továbbá
- adólevonásra nem jogosultak vagy adólevonásra jogosultak ugyan, de ugyanezen adómegállapítási időszakban adólevonási jogot nem gyakorolnak,

akkor mentesülnek az adott adómegállapítási időszakra vonatkozóan az Art. szerinti bevallástételi kötelezettség alól.¹¹⁵

b) Termék Közösségen belüli beszerzése

Az áfaalany nonprofit szervezeteknek Közösségen belüli termékbeszerzés címén adókötelezettségük keletkezik többek között akkor, ha olyan terméket szereznek be, amelynek értékesítője olyan adóalanyként jár el, aki (amely) a Közösség azon tagállamában, ahol adóalanyként nyilvántartásba vették, nem részesül e tagállam azon joga szerinti adómentességben, amely tartalmában Héa-irányelv¹¹⁶ 282-292. cikkeinek felel meg, és akinek (amelynek) ez a termékértékesítése nem tartozik az Áfa tv. 29. és 32. § alkalmazása alá¹¹⁷.

A fenti ügyletek kapcsán az áfaalany nonprofit szervezeteknek Közösségen belüli termékbeszerzés címén nem keletkezik adókötelezettsége, ha

- alanyi adómentességet választanak, vagy kizárólag olyan termékértékesítést és szolgáltatásnyújtást teljesítenek, amelyhez kapcsolódóan adólevonási jog nem illeti meg őket (pl.: az Áfa tv. 85. § (1) bekezdése szerinti ügyleteket), valamint
- az adott naptári évben a termékek Közösségen belüli beszerzése ellenértékének – adó nélkül számított és éves szinten göngyöltett – összege nem haladja meg a 10 000 eurónak megfelelő pénzüsszeget, és ez a feltétel az adott naptári évet megelőző naptári évre is teljesült¹¹⁸.

¹¹⁴ Áfa tv. 85. § (1) bekezdés l), la), lb) pont

¹¹⁵ Áfa tv. 257. § (1) bekezdés, valamint a (2) bekezdés a) és b), illetve ba) pont

¹¹⁶ A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló 2006/112/EK tanácsi irányelv

¹¹⁷ Áfa tv. 19. § a) pont

¹¹⁸ Áfa tv. 20. § (1) bekezdés d), db) pont, (2) bekezdés

A fenti értékhatárba a Közösség azon tagállamaiban megtérített vagy megtérítendő ellenérték számít, amelyekben a termék a küldeménykénti feladásakor vagy a fuvarozás megkezdésekor volt¹¹⁹.

Ha az áfaalany nonprofit szervezetek a fenti feltételeknek megfelelnek, akkor Közösségen belüli termékbeszerzés címén azon Közösségen belüli termékbeszerzésük folytán keletkezik adókötelezettségük, amelynek – adó nélkül számított – ellenértékével először meghaladják a 10.000 eurós értékhatárt¹²⁰.

Az áfaalany nonprofit szervezetek az értékhatár meghaladása nélkül is dönthetnek úgy, hogy az állami adó- és vámhatóságnak tett előzetes bejelentésük alapján a Közösségen belüli termékbeszerzésekre vonatkozóan az Áfa tv. 19. § a) pontját alkalmazva adókötelezettséget választanak és a választásuktól a választási jog gyakorlása évét követő második naptári év végéig nem térhetnek el¹²¹. Az áfaalany nonprofit szervezetek a fenti választásukat a tárgyévre vonatkozóan

- a tárgyévet megelőző adóév utolsó napjáig,
- a tárgyévet megelőző évben teljesített Közösségen belüli termékbeszerzés hiányában a tárgyévi első Közösségen belüli termékbeszerzésüket megelőzően

jelentik be az állami adó- és vámhatóságnak.¹²²

Ha az áfaalany nonprofit szervezetek

- nem élnek ugyan a fenti választási jogukkal, de
- közösségi adószámmal rendelkeznek és azt egy adott Közösségen belüli termékbeszerzésük kapcsán megadják a termék értékesítőjének, és az annak figyelembevételével jár el,
- akkor úgy kell tekinteni, hogy az áfaalany nonprofit szervezetek a kérdéses ügyleteikre, valamint az azokat követő összes olyan Közösségen belüli termékbeszerzésükre, melyeket az előzőekben említett ügyletek teljesítésének évét követő második naptári év végéig valósítanak meg, az Áfa tv. 19. § a) pontja alapján adókötelezettséget kívánnak alkalmazni¹²³.

Az áfaalany nonprofit szervezetek a fenti módon elsőként megvalósuló Közösségen belüli termékbeszerzésük teljesítésének napját követő hónap 20. napjáig jelentik be az állami adó- és vámhatósághoz azt a tényt, hogy az előzőekben ismertetett feltételeknek megfelelően járnak el.¹²⁴

Az áfaalany nonprofit szervezetek által teljesített Közösségen belüli termékbeszerzések, valamint az Áfa tv. általános szabályai szerint megítélendő közösségi vonatkozású ügyletek kapcsán a **29-es számú**¹²⁵, valamint a **17. számú**¹²⁶ **információs füzet** további tudnivalókat tartalmaz.

¹¹⁹ Áfa tv. 20. § (3) bekezdés

¹²⁰ Áfa tv. 20. § (4) bekezdés

¹²¹ Áfa tv. 20. § (5), (6) bekezdés

¹²² Áfa tv. 257/B. § (4) bekezdés

¹²³ Áfa tv. 20. § (7) bekezdés

¹²⁴ Áfa tv. 257/B. § (5) bekezdés

¹²⁵ „Az általános szabályok szerint adózó áfa-alanyoknak a Közösségen belüli termékbeszerzéseik, szolgáltatás-igénybevételük, termékértékesítéseik, szolgáltatásnyújtásaik után teljesítendő áfa-kötelezettségének legfontosabb szabályai” c.

4.3. A nem áfaalany nonprofit szervezetek egyes adókötelezettségei

Az Áfa tv. rendelkezései alapján azon nonprofit szervezeteknek is keletkezhet áfakötelezettsége, amelyek az 1. pontban leírtak alapján nem tekinthetők áfaalanyoknak, vagyis az Áfa tv. alkalmazásában nem áfaalany jogi személynek minősülnek. Ezeknek a nem áfaalany nonprofit szervezeteknek (továbbiakban: nem áfaalany jogi személy nonprofit szervezetek) a tevékenységére tehát az Áfa tv.-nek a nem áfaalany jogi személyekre vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni.

A nem áfaalany jogi személy nonprofit szervezetek kizárólag közösségi adószám birtokában végezhetik azokat az Áfa tv. 20. § szerinti – az adófizetési kötelezettség alóli mentesülés kapcsán kivételként nevesített – Közösségen belüli termékbeszerzéseket, amelyek belföldön adófizetési kötelezettséget keletkeztetnek.¹²⁷

A nem áfaalany jogi személy nonprofit szervezetek a közösségi adószámuk megállapítása érdekében az állami adó- és vámhatóságnál előzetesen bejelentik, hogy a fentiekben ismertetett tevékenységeket kívánják végezni.¹²⁸ Az állami adó- és vámhatóság a közösségi adószámot a nem áfaalany jogi személy nonprofit szervezetek bejelentése alapján a bejelentés előterjesztésének a napjával állapítja meg (de nem korábban, mint az adószám megállapításának a napja), ugyanakkor a nem áfaalany jogi személy nonprofit szervezeteknek arra is lehetőségük van, hogy a közösségi adószám megállapítására vonatkozó bejelentésüket az adószám iránti kérelmükkel egyidejűleg terjesszék elő.¹²⁹

a) Termék Közösségen belüli beszerzése

Főszabály szerint a nem áfaalany jogi személy nonprofit szervezeteknek adókötelezettségük keletkezik termék belföldön és ellenérték fejében teljesített Közösségen belüli beszerzése címén abban az esetben, ha

- olyan terméket szereznek be, amelynek értékesítője olyan adóalanyként jár el, aki (amely) a Közösség azon tagállamában, ahol adóalanyként nyilvántartásba vették, nem részesül e tagállam azon joga szerinti adómentességben, amely tartalmában a Héa-irányelv 282-292. cikkeinek felel meg, és akinek (amelynek) ez a termékértékesítése nem tartozik a 29. és 32. § alkalmazása alá¹³⁰;
- új közlekedési eszközt szereznek be¹³¹;
- jövedéki terméket szereznek be, feltéve, hogy a beszerzés után jövedékiadó-fizetési kötelezettségük keletkezik¹³².

Az elsőként megjelölt ügyletek kapcsán a nem áfaalany jogi személy nonprofit szervezeteknek Közösségen belüli termékbeszerzés címén nem keletkezik adókötelezettsége, ha esetükben az adott naptári évben a termékek Közösségen belüli beszerzése ellenértékének – adó nélkül számított és éves szinten göngyöltett – összege nem haladja meg a 10.000

¹²⁶ „A különleges adózói körnek az Európai Közösség más tagállamában illetőséggel bíró adóalannyal létesített közösségi kereskedelemmel kapcsolatos ügyletek áfa adózásának alapvető szabályai” c.

¹²⁷ Áfa tv. 257/B. § (2) bekezdés

¹²⁸ Áfa tv. 257/B. § (3) bekezdés

¹²⁹ Art. 29. §

¹³⁰ Áfa tv. 19. § a) pont

¹³¹ Áfa tv. 19. § b) pont

¹³² Áfa tv. 19. § c) pont

eurónak megfelelő pénzösszeget, és ez a feltétel az adott naptári évet megelőző naptári évre is teljesült.¹³³

A nem áfaalany jogi személy nonprofit szervezetek Közösségen belüli termékbeszerzései tekintetében megfelelően alkalmazni kell az áfaalany nonprofit szervezetek által teljesített Közösségen belüli termékbeszerzések kapcsán a 2.b) pontban ismertetett,

- a 10 000 eurós értékhatárba tartozó ellenértékek meghatározására,
- a fenti értékhatár meghaladásával keletkező adókötelezettségre,
- az adókötelezettség választására, valamint
- a közösségi adószám megadására vonatkozó szabályokat.

Ha a Közösségen belüli termékbeszerzés után egyébként adófizetésre kötelezett nem áfaalany jogi személy nonprofit szervezet úgy szerez be terméket, hogy

- azt a Közösség területén kívül adja fel küldeményként vagy fuvarozza el és Magyarországon helyezi szabad forgalomba (azaz belföldön termékimportot teljesít),
- azonban a termék küldeménykénti megérkezése vagy a fuvarozás befejezése a Közösség más tagállamában van,

akkor a nem áfaalany jogi személy nonprofit szervezet, mint importáló a termék importja címén megfizetett adót visszatérítheti, feltéve, hogy igazolja, hogy abban a Közösségi tagállamában, ahol a termék a küldeménykénti megérkezésekor vagy a fuvarozás befejezésekor volt, megfizette az adót a termék Közösségen belüli beszerzése után e tagállam joga szerint.¹³⁴

A nem áfaalany jogi személy nonprofit szervezetek Közösségen belüli termékbeszerzései kapcsán a **17-es számú információs füzet** tartalmaz tudnivalókat.

b) Termék importja

Az Európai Közösséget létrehozó Szerződés 24. cikkének értelmében szabad forgalomban nem lévő termékeknek

- a Közösség területére történő behozatala vagy egyéb módon történő bejuttatása, valamint
- a Közösség vámterületének harmadik állam területével egy tekintet alá eső területrészeről a Közösség területére történő behozatala vagy egyéb módon történő bejuttatása

az Áfa tv. alkalmazásában termék importjának minősül, amely főszabály szerint adófizetési kötelezettséget keletkeztet az adóalanyok és a nem adóalany személyek, szervezetek, így a nem adóalany jogi személy nonprofit szervezetek részére is.¹³⁵

Az a tény, hogy egy adott, az Áfa tv. alkalmazásában termék importjának tekinthető ügylet a hatályos vám jogszabályok szerint vámmentesnek minősül, a fenti személyeket és szervezeteket kizárólag akkor mentesíti az ügylet kapcsán termék importja címén felmerülő áfa fizetési kötelezettség alól, ha arról az Áfa tv. külön rendelkezik, vagyis a vámmentes és az áfa mentes termékimportként azonosítható ügyletek köre nem azonos, illetve termék importja esetében a vámmentesség az Áfa tv. rendelkezése hiányában önmagában nem eredményez áfa mentességet.

c) Külföldről történő szolgáltatás-igénybevétel

¹³³ Áfa tv. 20. § (1) bekezdés d) és dc) pont, valamint a (2) bekezdés a) és b) pont

¹³⁴ Áfa tv. 21. § (2)-(3) bekezdés

¹³⁵ Áfa tv. 24. § (1)-(2) bekezdés

Abban az esetben, ha a nem áfaalany jogi személy nonprofit szervezetek

- közösségi adószámmal rendelkeznek vagy rendelkezniük kellene és
- belföldi gazdasági célú letelepedési hellyel, illetve lakóhellyel vagy szokásos tartózkodási hellyel nem rendelkező adóalanytól olyan szolgáltatást vesznek igénybe, amely az Áfa tv-nek a szolgáltatásnyújtások teljesítési helyére vonatkozó főszabálya szerint a nem adóalany jogi személy nonprofit szervezeteknek, mint a fenti szolgáltatások igénybevevőinek a gazdasági célú letelepedési helye szerinti államban, azaz Magyarországon teljesül, akkor a fenti ügyletek kapcsán a nem áfaalany jogi személy nonprofit szervezeteknek keletkezik adófizetési kötelezettsége¹³⁶.

A nem adóalany jogi személy nonprofit szervezetek Közösségen belülről történő szolgáltatás-igénybevételei kapcsán a **17-es számú információs füzet** tartalmaz tudnivalókat.

d) Bevallási és összesítő nyilatkozat tételi kötelezettség

A nem áfaalany jogi személy nonprofit szervezetek

- az új közlekedési eszköznek az Európai Unió más tagállamából történő beszerzése esetén önadózással megállapítandó fizetendő általános forgalmi adót az adófizetési kötelezettség keletkezését követő hó huszadik napjáig vallják be a **2065 számú bevallás megfelelő soraiban** és fizetik meg az állami adó- és vámhatósághoz;
- ha közösségi adószámmal rendelkeznek, akkor a közösségi kereskedelemmel kapcsolatos ügyleteiket az adófizetési kötelezettség keletkezését követő hó huszadik napjáig vallják be a **2065 számú bevallás megfelelő soraiban**, és az azokhoz kapcsolódó áfa fizetési kötelezettségüknek a bevallás benyújtásával egyidejűleg tesznek eleget (nem kell bevallást tenniük arról az időszakról, amelyben közösségi kereskedelmet nem folytattak);
- ha közösségi adószámmal rendelkeznek, úgy a Közösségen kívül letelepedett adóalanytól igénybevett azon szolgáltatásokat, amelyek után az adófizetési kötelezettség őket terheli, az adófizetési kötelezettség keletkezését követő hó huszadik napjáig vallják be a **2065 számú bevallás megfelelő soraiban**, és az azokhoz kapcsolódó áfa fizetési kötelezettségüknek a bevallás benyújtásával egyidejűleg tesznek eleget.¹³⁷

A közösségi adószámmal rendelkező nem áfaalany jogi személy nonprofit szervezetek kötelesek benyújtani az Áfa tv. 4/A. számú melléklete szerinti összesítő nyilatkozatot a melléklet 1. és 6. pontjában foglaltaknak megfelelően az összesítő nyilatkozattal érintett, közösségi kereskedelemmel kapcsolatos ügyleteikre vonatkozóan az adófizetési kötelezettség keletkezését követő hó 20. napjáig a **20A60 számú**, „Összesítő nyilatkozat az Európai Közösség területén belül történő közösségi termékértékesítésekről és szolgáltatásnyújtásokról, valamint az Európai Közösség területéről történő termékbeszerzésekről és szolgáltatás-igénybevételekről” megnevezésű **nyomatványon**¹³⁸.

¹³⁶ Áfa tv. 36. § b), ba), bb) pont, 37. § (1) bekezdés, 140. § a) pont

¹³⁷ Art. 2. sz. melléklet I/B/3. pont 3.3. és 3.5. alpontok

¹³⁸ Áfa tv. 4/A. számú melléklet 1., 5. és 6. pont

4.4. Adóvisszatérítés kérelemre

A nonprofit szervezetek sajátos tevékenysége szempontjából különös jelentőséggel bírnak az Áfa tv. 257/A. §-ban foglalt, a kérelemre történő adóvisszatérítésre vonatkozó szabályok.

Ha az Áfa tv. 85. § (4) bekezdésének b), d) és f) pontja szerint igazoltan közszolgáltatónak minősülő nonprofit szervezet külföldi illetőségű adományozótól származó pénzbeni adomány, segély [**együtt: adomány**] kedvezményezettjévé válik, akkor az állami adó- és vámhatóság – a kedvezményezettként eljáró nonprofit szervezet írásos kérelmére – visszatéríti a termék beszerzéséhez, szolgáltatás igénybevételéhez kapcsolódóan a nonprofit szervezetre áthárított és a nonprofit szervezet által az ellenérték részeként megtérített, illetőleg az általa fizetendő adóként is megállapított előzetesen felszámított adót, feltéve, hogy

- a termék beszerzése, szolgáltatás igénybevétele a kedvezményezettként eljáró nonprofit szervezet alapszabályában (alapító okiratában) megjelölt olyan tevékenységnek ellátását szolgálja, amely az Ectv. alapján közhasznú tevékenység,
- az adományozó az adomány összegét – az adóügyi illetősége szerinti állam joga szerint – a vonatkozó adózási rendelkezésekkel összhangban számolta el,
- az adományozó az adomány felhasználását kifejezetten ahhoz a feltételhez köti, hogy a kedvezményezettként eljáró nonprofit szervezetet mentesíteni kell a termékek, szolgáltatások árába (díjába) belefoglalt adó viselése alól, és
- a kedvezményezettként eljáró nonprofit szervezetet az adólevonási jog egészben vagy részben nem illeti meg¹³⁹.

Az adó-visszatérítési jog legfeljebb olyan hányadban illeti meg a kedvezményezettként eljáró nonprofit szervezetet, amilyen hányadban az alapszabályában (alapító okiratában) megjelölt közhasznúnak minősülő tevékenység, feladat ellátását szolgáló kiadásokból az adomány összege részesedik¹⁴⁰. Az adó-visszatérítési kérelmek kötelező adattartalmára vonatkozó előírásokat és az adó-visszatérítés egyes eljárási szabályait a **15/2010. (XII. 28.) NGM rendelet**¹⁴¹ tartalmazza.

5. A társadalombiztosítás vonatkozó előírásai¹⁴²

A társadalombiztosítás olyan társadalmi szintű kockázatközösség, amelyben a részvétel a törvényben meghatározott szabályok szerint kötelező. A biztosítás az annak alapjául szolgáló jogviszonnyal egyidejűleg a törvény erejénél fogva jön létre. A jogszabály tételesen felsorolja¹⁴³ a biztosítási kötelezettség alá vont jogviszonyokat, amelyek jellemzően munkavégzéshez vagy tevékenység folytatásához kapcsolódnak.

¹³⁹ Áfa tv. 257/A. § (1) bekezdés a)-c) pont

¹⁴⁰ Áfa tv. 257/A. § (2) bekezdés

¹⁴¹ A közhasznú tevékenységet folytató személyt, szervezetet, továbbá a külföldi illetőségű adományozót és a tőle származó pénzbeni adomány kedvezményezettjét terhelő igazolási kötelezettségekről, valamint az általános forgalmi adó-visszatérítési kérelmek kötelező adattartalmáról és az utólagos általános forgalmi adóvisszatérítés egyes eljárási szabályairól

¹⁴² A társadalombiztosítási kötelezettségek teljesítésére vonatkozó szabályokról a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény [Tbj.], valamint a végrehajtására kiadott 195/1997. (XI. 5.) Korm. rendelet és az Art. rendelkezik

¹⁴³ Tbj. 5. §

A foglalkoztató a Tbj. általános szabályai szerint köteles a biztosítási kötelezettséggel járó jogviszonyt megállapítani, és a biztosított személlyel összefüggő bejelentési-, nyilvántartási-, járulék-megállapítási és járulék levonási kötelezettséget teljesíteni.

Foglalkoztatónak minősül – egyebek mellett – bármely jogi és természetes személy, jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság, egyéb szervezet, költségvetés alapján gazdálkodó szerv, bármely személyi egyesülés, ha biztosítottat foglalkoztat.

5.1. Bejelentési kötelezettség

A foglalkoztató (munkáltató, kifizető) – adóazonosító számának, nevének, elnevezésének, székhelyének, telephelyének, továbbá jogelődje nevének és adószámának közlésével – az illetékes elsőfokú állami adó- és vámhatóságnak elektronikus úton bejelenti az általa foglalkoztatott biztosított családi és utónevét, adóazonosító jelét, születési idejét, biztosítási jogviszonyának kezdetét, kódját, megszűnését, a biztosítás szünetelésének időtartamát, a heti munkaidejét, a FEOR-számát, a TAJ számát. Ha a biztosított nem rendelkezik adóazonosító jellel, a születési családi és utónevét, születési helyét, anyja születési családi és utónevét és a biztosított állampolgárságát is kötelező bejelenteni.

2019. január 1-jétől az Mt.¹⁴⁴ szerinti munkaviszonyban foglalkoztatott saját jogú nyugdíjas nem biztosított. Biztosítási kötelezettség hiányában a munkavállaló foglalkoztatásával kapcsolatos bejelentési kötelezettség nem merül fel.

A bejelentést¹⁴⁵

- a) a biztosítás kezdetére vonatkozóan legkésőbb a biztosítási jogviszony első napján, a foglalkoztatás megkezdése előtt, illetve ha a biztosítás elbírálására utólag kerül sor, legkésőbb a biztosítási kötelezettség megállapítását követő napon kell teljesíteni,
- b) a jogviszony megszűnését, a szünetelés kezdetét és befejezését, a biztosítás megszűnését követően folyósított ellátás kezdő és befejező időpontját közvetlenül követő 8 napon belül kell teljesíteni.

A foglalkoztató a bejelentést követő napon, illetve a biztosított személy kérésére 3 munkanapon belül igazolást köteles kiadni a biztosított részére, mely tartalmazza a bejelentésben közölt adatokat, és a bejelentés teljesítésének időpontját¹⁴⁶.

5.2. Nyilvántartási kötelezettség

A foglalkoztató a tevékenységében személyesen közreműködő biztosított személyek adatait oly módon köteles nyilvántartásba venni, és erről a magánszemélynek igazolást adni, hogy abból a törvényben előírt adatok a munkavégzés (tevékenység) megkezdésétől megállapíthatók legyenek. A nyilvántartásba vétel elmulasztása miatt a foglalkoztatót az Art. szerint megállapítható mulasztási bírság – nyilvántartásba nem vett személyenként – terheli.

A foglalkoztató a biztosítottokról köteles a külön törvényben meghatározottak szerint olyan nyilvántartást vezetni, amely tartalmazza a biztosított nevét és személyi adatait,

¹⁴⁴ A munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.)

¹⁴⁵ Bejelentésre a **T1041-es nyomtatvány** szolgál

¹⁴⁶ Tbj. 44. § (5) bekezdés

társadalombiztosítási azonosító jelét, a foglalkoztató adatait, a biztosítási időre és a szolgálati időre vonatkozó adatokat, a biztosítottól levont járulékok alapját és összegét.

A foglalkoztató a jövedelemigazoláshoz csatoltan a tárgyévet követő év január 31. napjáig köteles a nyilvántartás adataival egyező igazolást kiadni a biztosított részére a tárgyévben fennállt biztosítási idő "tól-ig" tartamáról, a tárgyévre, illetve a tárgyévtől eltérő időre levont járulékok összegéről, valamint az egyes járulékokból érvényesített családi járulékkedvezményről. A biztosítással járó jogviszony év közben történő megszűnése esetén az igazolást soron kívül kell kiadni.

A foglalkoztató írásban tájékoztatja a biztosítottat a tárgyhavi jövedelem kifizetésével egyidejűleg a biztosított jövedelméből levont egészségbiztosítási- és munkaerő-piaci járulékról, nyugdíjjárulékról, valamint az egyes járulékokból érvényesített családi járulékkedvezményről, illetőleg a részére túlvonás miatt visszafizetett (átutalt) járulékokról.

5.3. Járulékbevallás és befizetés határideje

A foglalkoztató a biztosítottnak a tárgyhónapban kifizetett (juttatott), járulékalapot képező jövedelem alapján a Tbj. általános szabályai szerint köteles az egészségbiztosítási- és munkaerő-piaci járulékot, a nyugdíjjárulékot megállapítani és a biztosítottat terhelő járulékot¹⁴⁷ levonni.

Járulékalapot képező jövedelemként – egyebek mellett –¹⁴⁸

- a) az Szja tv. szerint az összevont adóalapba tartozó önálló és nem önálló tevékenységből származó bevételből az adóelőlegalap-számításnál figyelembe vett jövedelmet kell számításba venni.
- b) az a) pont szerinti jövedelem hiányában járulékalapként a munkaszerződésben meghatározott alaplábér, illetőleg ha a munkát nem munkaviszonyban, hanem munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony keretében végzik, a szerződésben meghatározott díjat kell számításba venni.
- c) Járulékalapot képező jövedelemként kell figyelembe venni azt a jövedelmet, amelynek kifizetése (juttatása) olyan időszakra tekintettel történik, amely időszakban a Tbj. alapján biztosítási jogviszony állt fenn, függetlenül a kifizetés (juttatás) időpontjától, ha a kifizetés, juttatás időpontjában e törvény 13. §-a alapján más ország járulékszabályai alkalmazandók.

A megállapított tárgyhavi járulékot a tárgyhónapot követő hónap 12-éig kell az Art-ban meghatározottak szerint a '08-as számú bevallásban elektronikus úton kell bevallani, illetőleg megfizetni¹⁴⁹.

6. Szócho kötelezettség

A kifizetőt a természetes személynek juttatott meghatározott jövedelmekkel összefüggésben – a társadalmi közös szükségletek fedezetéhez való hozzájárulás kötelezettségének megfelelően

¹⁴⁷ A járulékmértékekre vonatkozó táblázat a honlapunkon érhető el

¹⁴⁸ Tbj. 4. § k) pont

¹⁴⁹ Az adózók költségvetéssel szembeni kötelezettségeinek és juttatási igényeinek lebonyolítására a nemzetközi pénzforgalomban alkalmazandó, a NAV adóztatási tevékenységével összefüggő számlaszámok (IBAN számlaszámok) jegyzeke honlapunkon érhető el

– szociális hozzájárulási adó fizetés terheli¹⁵⁰. A szociális hozzájárulási adó fizetésére vonatkozó szabályok a **49. számú információs füzetben** olvashatók.

7. Illetékmentesség

A nonprofit szervezetek az Itv.¹⁵¹ rendelkezései értelmében teljes **személyes illetékmentességben** részesülnek. Az illetékmentesség azonban csak abban az esetben illeti meg a szervezetet, ha a vagyonszerzést, illetőleg eljárási illeték esetén az eljárás megindítását megelőző adóévben folytatott vállalkozási tevékenységéből származó jövedelme után **társasági adófizetési kötelezettsége** – külföldi illetőségű szervezet esetén a társasági adónak megfelelő közteher-fizetési kötelezettsége – **nem keletkezett**.

Az illetékmentesség feltételének meglétét a szervezet vagyonszerzése esetén – gépjármű, pótkocsi szerzése kivételével – az állami adóhatóság hivatalból ellenőrzi¹⁵².

Gépjármű, pótkocsi szerzése esetén illetékmentesség feltételének meglétéről a szervezet annak illetékkiszabás végett történő bejelentésekor írásban köteles nyilatkozni. A nyilatkozatnak tartalmaznia kell, hogy a szervezet – a vagyonszerzést megelőző adóévben folytatott vállalkozási tevékenységéből származó jövedelme után, vagy ilyen tevékenység hiányában – társasági adó fizetésére nem volt kötelezett.

Ha a vagyonszerzési illetékkötelezettség keletkezésére és illetékkiszabásra bejelentésére, illetve eljárási illeték esetén az eljárás megindítására a megelőző adóév utolsó napját követő 150. naptól megelőzően kerül sor, a szervezetnek arról kell nyilatkoznia, hogy adófizetési kötelezettsége előreláthatóan nem keletkezik. Ha a nyilatkozatában vállaltak nem teljesültek, úgy a vagyonszerzést megelőző adóév utolsó napját követő 180. napig van lehetősége arra, hogy ezt a körülményt adóbírság terhe nélkül az eljáró hatóság felé jelezze, és az illetéket pótlólag megfizesse¹⁵³. Ha a feltételes személyes mentességre jogosult szervezet közigazgatási hatósági vagy bírósági eljárás kezdeményezésekor, illetve gépjármű, pótkocsi szerzése esetén az illetékmentesség igénybe vételére jogosult lett volna, a megfizetett illetéket az adózó kérelmére – az adó-visszatérítés szabályai szerint – a NAV visszatéríti¹⁵⁴.

Alapítványokra vonatkozó speciális szabályok¹⁵⁵

Az Itv. alkalmazásában alapítványnak az Ectv. szerinti közhasznú jogállású alapítvány, továbbá a más EGT-államban nyilvántartásba vett alapítvány minősül, ha igazolja, hogy teljesíti az Ectv. szerinti közhasznú szervezettel történő minősítés feltételeit, ide nem értve a magyarországi nyilvántartásba vételt; valamint az alapítás évében és az azt követő két évben az újonnan létrejött alapítvány, amely vállalja, hogy az alapítás évét követő második év végéig e feltételeknek eleget tesz.

Ha a vagyonszerző a vállalása ellenére az alapítás évét követő második év végéig nem igazolja, hogy

¹⁵⁰ A szociális hozzájárulási adóról szóló 2018. évi LII. törvény alapján

¹⁵¹ Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény

¹⁵² Itv. 5. § (3) bekezdés

¹⁵³ Itv. 5. § (4) bekezdés

¹⁵⁴ Itv. 80. § (3) bekezdés

¹⁵⁵ Itv. 102. § (1) bekezdés v) pontja, 87. § (6) bekezdése

- a) újonnan létrejött belföldi alapítványként az alapítás évét követő második év végéig az Ectv. szerinti közhasznú jogállást szerzett, vagy
- b) újonnan létrejött, más EGT-államban nyilvántartásba vett alapítványként az alapítás évét követő második év végéig teljesítette az Ectv. szerinti közhasznú szervezetté történő minősítés – magyarországi nyilvántartásba vételen kívüli – feltételeit,

az 5. § (1) bekezdés f) pontja alapján igénybe vett mentességre tekintettel meg nem fizetett illetéket az eredeti esedékességtől számított késedelmi pótlékkal megnövelt összegben köteles az állami adóhatóság felhívására megfizetni. Az alapítvány megszűnése esetén e fizetési kötelezettség az alapítót vagy annak jogutódját terheli.

Amennyiben a nonprofit szervezet társasági adó fizetésére kötelezett, az illeték tárgyához kapcsolódóan kedvezményben részesülhet, melyre vonatkozóan az alábbi információk füzetekből tájékozódhat:

- A visszerhes vagyonátruházási illeték¹⁵⁶
- Az ajándékozási illeték¹⁵⁷
- Az öröklési illeték¹⁵⁸
- A gépjármű és pótkocsi megszerzésére vonatkozó illetékszabályok¹⁵⁹
- Eljárási illeték a NAV eljárásaiban¹⁶⁰

A vagyonkezelő alapítványok illetékkötelezettségére vonatkozó speciális szabályokat a **38. számú információs füzet** tartalmazza.

8. Szakképzési hozzájárulás

A gazdaság dinamikus fejlődését segítő szakképzési és felnőttképzési rendszer fejlesztési forrásainak biztosítása céljából az Szht.¹⁶¹-ben kötelezettként nevesített gazdálkodóknak szakképzési hozzájárulást kell fizetni.

A szakképzésről szóló törvény¹⁶² 43. § (2) bekezdés *a) -c)* pontjában meghatározott, együttműködési megállapodás, tanulószerveződés alapján gyakorlati képzést folytató egyéb szervezet (a továbbiakban: Sztv. szerinti egyéb szervezet), a kötelezettség alanyává válik, ha az állami adóhatóságnak az erre a célra rendszeresített nyomtatványon bejelenti, hogy a szakképzési hozzájárulást együttműködési megállapodás vagy a tanulószerveződéses tanulók gyakorlati képzésével teljesíti. Az adóalanyiság ebben az esetben a választás bejelentését követő hónap első napjától jön létre.

Az Sztv. szerinti egyéb szervezet nem köteles szakképzési hozzájárulásra a szociális hozzájárulási adóalapja után, azaz a bruttó kötelezettsége nulla.

Az Sztv. szerinti egyéb szervezet a tanulószerveződéses tanulók gyakorlati képzésével összefüggésben az alapszabvány (480 000 forint/fő/év) alapján a gyakorlati képzési

¹⁵⁶ 19. számú információs füzet

¹⁵⁷ 38. számú információs füzet

¹⁵⁸ 20. számú információs füzet

¹⁵⁹ 36. számú információs füzet

¹⁶⁰ 34. számú információs füzet

¹⁶¹ A szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról szóló 2011. évi CLV. törvény

¹⁶² A 2011. évi CLXXXVII. törvény [Sztv.]

normatívák szerint számított összeggel (alapsökkentő tétel csökkentheti a bruttó kötelezettségét.

A gyakorlati képzés költségeinek a szakképzési hozzájárulás terhére történő elszámolásánál figyelembe vehető gyakorlati képzési normatívák mértékéről és a csökkentő tétel számításáról szóló 280/2011. (XII. 20.) Korm. rendelet (a továbbiakban: rendelet) szerint az alábbiak alkalmazásával kell a csökkentő tételt megállapítani.

Az alapsökkentő tétel éves összege – ha a tanulószerveződés hatálya a tárgyév teljes időtartamára fennáll – tanulónként az alapszerveződés összegének és a tanulószerveződésben megnevezett szakképzéshez tartozó,

a) a szakképzésről szóló 1993. évi LXXVI. törvény alapján indított szakképzés esetében a rendelet 1. mellékletében meghatározott szakképzésenkénti súlyszorzó szorzata,

b) az Sztv. alapján indított

ba) nappali rendszerű iskolai oktatás és a nappali oktatás munkarendje szerint folyó felnőttoktatás esetében a rendelet 2. vagy 3. mellékletében meghatározott szakképzésenkénti súlyszorzó szorzata,

bb) esti oktatás munkarendje szerint folyó felnőttoktatás esetében a rendelet 2. vagy 3. mellékletében meghatározott szakképzésenkénti súlyszorzó szorzatának 60%-a,

bc) levelező oktatás munkarendje szerint folyó felnőttoktatás esetében a rendelet 2. vagy 3. mellékletében meghatározott szakképzésenkénti súlyszorzó szorzatának 20%-a,

bd) nappali rendszerű, a tizenegyedik és tizenkettedik évfolyamon tanulószerveződés alapján folyó szakgimnáziumi oktatás esetében a 2. vagy 3. mellékletben meghatározott szakképzésenkénti súlyszorzó szorzatának 50%-a.

A szakképzési hozzájárulási előleg fizetésénél az alapszerveződés havi összegét a tárgyév 1-11. hónapjára vonatkozóan tanulónként az előzőek szerint számított alapszerveződés éves összegének egy tizenketted része képezi.

Ha a tanulószerveződés megkötésére hónap közben kerül sor, az alapszerveződés havi összege azon hónap vonatkozásában számolható el a tanuló után először, amelyben a hozzájárulásra kötelezett legalább egy nap gyakorlati képzést teljesített.

Ha a tanulószerveződés hónap közben szűnik meg, az adott hónapra vonatkozóan az alapszerveződés havi összegét az adott hónapból a tanulószerveződés megszűnésének napjáig eltelt napok és az adott hónap naptári napjai számának arányában kell meghatározni.

Az Sztv. szerinti egyéb szervezetek által érvényesíthető kiegészítő csökkentő tételként a beruházási kiegészítő csökkentő tétel.

Beruházási kiegészítő csökkentő tétel

Ezzel a tétellel az a hozzájárulásra kötelezett számolható, amely kizárólag a gyakorlati képzés folytatásához szükséges beruházást hajt végre. A kiegészítő kötelezettség csökkentő tétel a beruházás aktiválásának évében számolható el.

A beruházási kiegészítő tétel mértéke: évente a tanulószerveződéses tanulók éves létszáma átlagának és az alapszerveződés éves összege

- 1-10 főt foglalkoztató és a kizárólag önfoglalkoztatásra irányuló egyéni vállalkozói tevékenységet folytató kötelezett esetén 38%-ának,
- 11-50 főt foglalkoztató kötelezett esetén 18%-ának,
- 50 főnél többet foglalkoztató kötelezett esetén 9%-ának

a szorzata.

A beruházási kiegészítő csökkentő tétel számításánál a tanulók éves létszámának az átlagát a tanulók havi létszámának számtani átlaga alapján kell meghatározni.

Az ezen a címen elszámolt csökkentő tétel összege nem haladhatja meg a beruházás - a beruházáshoz nyújtott állami támogatás esetén a támogatás összegével csökkentett - összköltségének a mértékét, és évente legfeljebb 15 millió forint összegben vehető figyelembe.

Az érintett egyéb szervek esetében kizárólag az alap- és beruházási kiegészítő csökkentő tételek vehetők figyelembe a visszaigénylésnél.

Figyelem! Az előzőektől eltérően azok az Sztv. szerinti egyéb szervezetek, amelyek a tanulószerveződés alapján az agrárpolitikáért, az erdőgazdálkodásért, az élelmiszeriparért, a halgazdálkodásért, a honvédelemért felelős miniszter hatáskörébe tartozó szakképzésekre történő felkészítés keretében végzett gyakorlati képzés szervezésével teljesítik a hozzájárulási kötelezettségüket a központi költségvetésről szóló törvényben meghatározott alapszabályok 100%-ával csökkenthetik bruttó kötelezettségük mértékét, illetve az alapszabályok igényelhető vissza.

9. Egyebek (rehabilitációs hozzájárulás, környezetvédelmi termékdíj, vám)

9.1. Rehabilitációs hozzájárulás

A munkáltatók rehabilitációs hozzájárulás fizetési kötelezettségére vonatkozó szabályokat az Mmtv.¹⁶³ 7. pontjának 22-24. §-ai tartalmazzák.

A munkaadó a megváltozott munkaképességű személyek foglalkozási rehabilitációjának elősegítése érdekében rehabilitációs hozzájárulás fizetésére köteles, ha az általa foglalkoztatottak létszáma a 25 főt meghaladja, és az általa foglalkoztatott megváltozott munkaképességű személyek száma nem éri el a létszám 5 százalékát [kötelező foglalkoztatási szint]¹⁶⁴.

Megváltozott munkaképességű személynek kell tekinteni azt a személyt,

- akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján 60 százalékos vagy kisebb mértékű,
- aki legalább 40 százalékos egészségkárosodással rendelkezik, az erről szóló szakvélemény, szakhatósági állásfoglalás, hatósági bizonyítvány, minősítés időbeli hatálya alatt,
- akinek a munkaképesség-csökkenése 50-100 százalékos mértékű, az erről szóló szakvélemény időbeli hatálya alatt, vagy
- aki fogyatékosági támogatásban vagy vakok személyi járadékában részesül

¹⁶³ A megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény

¹⁶⁴ Mmtv. 23. § (1) bekezdés

és a munkaszerződése szerinti napi munkaideje a 4 órát eléri¹⁶⁵.

Létszámon a Központi Statisztikai Hivatal munkaügy-statisztikai adatszolgáltatáshoz kiadott útmutatójában foglaltak szerinti tárgyévi átlagos statisztikai állományi létszámot kell érteni. A statisztikai állományi létszámot egy tizedes jegyre kerekítve a kerekítés általános szabályai szerint kell meghatározni¹⁶⁶.

A munkaadó létszámának megállapításakor figyelmen kívül kell hagyni egyebek mellett

- a) a közfoglalkoztatási jogviszonyban,¹⁶⁷ valamint a közfoglalkoztatás támogatásáról szóló kormányrendelet¹⁶⁸ szerint támogatott munkaviszonyban foglalkoztatott személyeket,
- b) az egyszerűsített foglalkoztatás szabályai szerint jogszerűen alkalmazott munkavállalót,
- c) az önkéntes tartalékos katonai szolgálati viszonytal rendelkező munkavállalót,
- d) a Munka Törvénykönyvéről szóló törvény alapján más munkáltatónál történő átmeneti munkavégzés során foglalkoztatott munkavállalót,
- e) a Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses állományú katonáinak jogállásáról szóló törvény hatálya alá tartozó hivatásos és szerződéses katonát,
- f) a nevelőszülői foglalkoztatási jogviszonyban álló személyt annál a munkaadónál, aki őt nevelőszülőként foglalkoztatja.

Munkaerő-kölcsönzés esetén a statisztikai állományi létszám megállapítására vonatkozó rendelkezést azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a kölcsönzött munkavállalót a kikölcsönzés tartama alatt a kölcsönvevőnél, – a kölcsönbeadónak a kölcsönvevő felé tett erre irányuló nyilatkozata esetén a kölcsönbeadónál – kell a rehabilitációs hozzájárulás alapjául szolgáló statisztikai létszám számítása során figyelembe venni.

A rehabilitációs hozzájárulás mértéke a tárgyév első napján a teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállaló részére megállapított alaphír kötelező legkisebb összegének¹⁶⁹ kilencszerese /fő/év¹⁷⁰.

A rehabilitációs hozzájárulás éves összege a kötelező foglalkoztatási szintből hiányzó létszám, valamint a rehabilitációs hozzájárulás szorzata¹⁷¹.

9.1.1. Nyilvántartási kötelezettség

A megváltozott munkaképességű munkavállalót foglalkoztató munkaadó a rehabilitációs hozzájárulás megállapítása céljából nyilvántartást vezet, amely tartalmazza a megváltozott munkaképességű munkavállaló természetes személyazonosító adatait, a társadalombiztosítási azonosító jelét, a munkaképesség változásának, egészségi állapotának, egészségkárosodásának mértékét, a fogyatékoság tényét, továbbá az ezek igazolására szolgáló okirat másolatát. A nyilvántartást a munkáltató a foglalkoztatás megszűnését követő öt évig köteles megőrizni¹⁷².

¹⁶⁵ Mmtv. 22. §

¹⁶⁶ Mmtv. 23. § (4) bekezdés

¹⁶⁷ 2011. évi CVI. törvény

¹⁶⁸ 375/2010. (XII. 31.) Korm. rendelet

¹⁶⁹ 161 000 Ft

¹⁷⁰ Mmtv. 23. § (5) bekezdés

¹⁷¹ Mmtv. 23. § (3) bekezdés

¹⁷² Mmtv. 23. § (7) bekezdés

9.1.2. Bevallási és befizetési kötelezettség

A rehabilitációs hozzájárulásra év közben **negyedévenként előleget** kell fizetni. Az előleg mértéke a mindenkorl tárgynegyedévre vonatkozó tényadatok alapján kiszámított éves rehabilitációs hozzájárulás fizetési kötelezettség 25%-a. Az előleg összegét a munkaadó maga állapítja meg, és a fizetési kötelezettség teljesítésével egyidejűleg vallja be. A negyedik negyedévre előleget fizetni nem kell. A tevékenységét megkezdő kötelezett az első teljes negyedév után köteles először bevallást és előlegfizetést teljesíteni¹⁷³.

Az adózó a rehabilitációs célú hozzájárulásra a jogszabályban előírt módon számított előleget az I-III. negyedévben a negyedévet követő hó 20. napjáig fizeti meg.

A befizetett előlegek és az éves hozzájárulás különbözetét az adóévet követő év február 25. napjáig kell megfizetni¹⁷⁴.

A bevallási kötelezettséget a **'01-es bevallás** keretében kell teljesíteni.

9.2. A környezetvédelmi termékdíjról szóló 2011. évi LXXXV. törvény

Termékdíj kötelezettséget a Ktdt.¹⁷⁵ tárgyi hatálya alá tartozó termékek első belföldi forgalomba hozatala készletre vétele vagy saját célú felhasználása keletkeztet.

Termékdíj-köteles termék

- az akkumulátor;
- csomagolószér;
- egyéb kőolajtermék;
- elektromos, elektronikai berendezés;
- gumiabroncs;
- reklámhordozó papír;
- egyéb műanyag termék;
- egyéb vegyipari termék;
- irodai papír.

Belföldi forgalomba hozatal e törvény alkalmazásában a termékdíj köteles termék tulajdonjogának belföldi visszterhes vagy ingyenes átruházása, ideértve azt az esetet is, amikor a termékdíj köteles termék más termék alkotórészeként vagy tartozékaként vagy a csomagolószér csomagolás részeként kerül átruházásra.

Például egy alapítvány az alapító okiratban meghatározott céljának megfelelő tevékenység keretében azzal összefüggő terméket vásárol külföldről, melyet belföldön ingyenesen szétoszt. A termékek külföldről az állagmegóvás érdekében csomagoltan érkeznek közvetlenül az alapítványhoz. Az alapítványnak termékdíj kötelezettsége keletkezik a termékek csomagolásának részét képező csomagolószér után, tekintettel arra, hogy a belföldi forgalomba hozatal a termék és annak járulékos részét képező csomagolás/csomagolószér tulajdonjogának ingyenes átruházásával megvalósul.

¹⁷³ Mmtv. 24. §

¹⁷⁴ Art. 3. számú melléklet 6. pont

¹⁷⁵ A környezetvédelmi termékdíjról szóló 2011. évi LXXXV. törvény

Saját célú felhasználásnak minősül a termékdíj köteles termék, ideértve más termék alkotórészeként vagy tartozékaként vagy a csomagolószer csomagolás részeként:

- kötelezett saját maga vagy alkalmazottja magánszükségletének kielégítésére való felhasználása,
- a számvitelről szóló törvényben meghatározott alapkutatás, alkalmazott kutatás, kísérleti fejlesztés, beruházás, felújítás, karbantartás keretében történő felhasználása,
- minden más a fentiekben nem említett használata, ideértve a szolgáltatásnyújtás keretében történő használatot, felhasználást, használatba adást is, ami nem a számvitelről szóló törvényben meghatározott saját termelésű készlet létrehozását eredményezi.

Például egy alapítvány az alapító okiratban meghatározott tevékenység végzésének céljából külföldről több személygépjárművet vásárol közvetlenül. A gépjárművek alapítványi célra történő használata esetén a gépjárművek alkotórészeként, tartozékaként behozott termékdíj-köteles termékek után (akkumulátor, gumibroncs, kenőolaj, elektromos, elektronikai berendezések) saját célú felhasználás címén termékdíj kötelezettség keletkezik.

A termékdíjat a forgalomba hozott vagy saját célra felhasznált termékdíj köteles termék tömege után kell megfizetni a Ktdt. 2., 3. vagy a későbbiekben részletezett átalányfizetés választása esetén a 4. számú mellékletében meghatározott díjtételek szerint.

A kötelezett a termékdíj-köteles termékkel végzett tevékenységét annak megkezdését követő 15 napon belül köteles bejelenteni az erre a célra kialakított **20TKORNÝ** nyomtatvány-csomag használatával. A tárgynegyedévben keletkezett termékdíj kötelezettséget – fő szabály szerint - a **tárgynegyedévet követő hó 20-ig kell elektronikus úton bevallani** és a termékdíjat addig kell **megfizetni**.

A kötelezett a termékdíj köteles termékek 2. § 6. pontjában meghatározott mennyiségi határokon belüli kibocsátása esetén élhet az átalányfizetés lehetőségével, melyre vonatkozó szándékát a fent említett nyomtatványon jelentheti be a NAV felé tárgyév január 31-ig, mely határidő jogvesztő. A gépjárművek vonatkozásában lehetőség nyílik az alkotórészek, tartozékok utáni átalánydíj-fizetésre, melynek bejelentése a fent megjelölt módon történhet. A díjtételeket a törvény 4. melléklete tartalmazza¹⁷⁶.

Reklámhordozó papírok termékdíj-kötelezettsége vonatkozásában speciális szabályozás irányadó a közhasznú jogállású szervezetekre. Amennyiben közhasznú szervezet alapfeladata körében bocsát ki kiadvány, azt nem terheli termékdíj-kötelezettség, az általános szabályoktól eltérően. A közhasznú szervezetnek vagy az ő megbízása alapján eljáró szerződéses partnerének a mentesülés feltételeként a nyomdai szolgáltatást teljesítő felé nyilatkozatot kell tenni a jogállásáról és a megrendelt termék közhasznú célra történő felhasználásáról¹⁷⁷.

A környezetvédelmi termékdíj kötelezettségre vonatkozó általános és bővebb szabályokat a **48. számú információs füzet** tartalmazza.

9.3. A behozatali vámeljáráshoz kapcsolódó tudnivalók

¹⁷⁶ Ktdt 2. § 30. pont c) alpont

¹⁷⁷ Ktdt 3. § (9) bekezdés fb) pontja

Az Európai Unió szabályai biztosítják az áruk szabad mozgását a tagállamok között. Ez azt jelenti, hogy Magyarországról egy másik tagállamba történő árukivitelhez, illetve onnan Magyarországra történő árubehozatalhoz nem kapcsolódik vámeljárás.

9.3.1. Általános szabályok

9.3.1.1. Szabad forgalomba bocsátás

A harmadik országból – pl. Svájc, Amerikai Egyesült Államok, Kína stb. – az Európai Unió vámterületére beszállított nem uniós áruk kapcsán az Uniós Vámkódex¹⁷⁸, valamint a VA¹⁷⁹ és FJA¹⁸⁰ tartalmaz előírásokat.

Az Európai Unió vámterületére beszállított árukat a belépés helye szerint illetékes vámhatóságnál a hivatkozott jogszabályok rendelkezései alapján vám elé kell állítani. A vám elé állított, nem uniós áru vámjogi sorsát rendezni kell az ilyen áruk számára engedélyezhető módon.

Az áruk vámjogi sorsa – többek között – az Uniós Vámkódex 201. cikkében meghatározott szabad forgalomba bocsátás vámeljárás alá vonással kerülhet rendezésre.

A szabad forgalomba bocsátás vámeljárás során, a jogszabályban foglalt rendelkezések alapján az Európai Unió területére behozott nem uniós árukkal összefüggésben – az Uniós Vámkódex 5. cikkének 18. pontjában meghatározott – vámtartozás keletkezik. Vámtartozás keletkezésekor a jog szerint fizetendő vám a Közös Vámtarifán alapul. **A Közös Vámtarifa elektronikus formában (TARIC) elérhető a <http://kkk.nav.gov.hu/eles/1/taricweb/> oldalon, ahol egy adott termék áruosztályozásának elvégzése után az áruhoz rendelt TARIC kód ismeretében az áru behozatalára/kivitelére vonatkozó előírások, követelmények (vám-tétel, esetleg szükséges engedélyek stb.) megtalálhatóak.**

Az áruk szabad forgalomba bocsátása során az Áfa tv. 2. § c) pontja alapján általános forgalmi adó fizetési kötelezettség is keletkezik a termék importja után.

A vámtartozás megfizetésének határidejére és módjára vonatkozóan az Uniós Vámkódex 108-109. cikke, valamint a Vtv.¹⁸¹ 67-68. §-a tartalmaz rendelkezéseket.

9.3.1.2. EORI-szám

A vámeljárás alá vonásra szánt árukról az adott vámeljárással kapcsolatos vám-árnyilatkozatot kell benyújtani az Uniós Vámkódex 158. cikkében foglaltak szerint.

¹⁷⁸ Az Európai Parlament és a Tanács 952/2013/EU rendelete az Uniós Vámkódex létrehozásáról

¹⁷⁹ A Bizottság (EU) 2015/2447 végrehajtási rendelete az Uniós Vámkódex létrehozásáról szóló 952/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet egyes rendelkezéseinek végrehajtására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról

¹⁸⁰ A Bizottság (EU) 2015/2446 felhatalmazáson alapuló rendelete a 952/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek az Uniós Vámkódex egyes rendelkezéseire vonatkozó részletes szabályok tekintetében történő kiegészítéséről

¹⁸¹ Az uniós vámjog végrehajtásáról szóló 2016. évi XIII. törvény

A vám eljárás alá vonás érdekében benyújtott vám-árnyilatkozatokon kötelező az EORI-szám feltüntetése, amely egy olyan nyilvántartási és azonosítási szám, amelyet a gazdálkodók és más személyek a vámhatóságokkal történő kapcsolattartás során használhatnak az Európai Unió egész területén.

Az EORI-számmal még nem rendelkező ügyfelek a NAV adó-és vámigazgatóságainál igényelhetik az azonosítót.

9.3.1.3. Képviselő

A vámjogszabályok komplexitására tekintettel az Uniós Vámkódex 18. cikke minden személynek (természetes, jogi és jogi személyiséggel nem rendelkező személy) lehetőséget ad arra, hogy képviselőt jelöljön ki a vámhatóságok előtti ügyeiben a vámjogszabályok által megállapított cselekmények és alakítások elvégzésére.

9.3.2. Speciális rendelkezések

Az Európai Unió tagországain kívüli országokból történő termékbehozatal esetében a mentességek esetleges igénybevételéhez több, a vonatkozó jogszabályokban megfogalmazott kötelezettségnek kell eleget tenni.

Jelen összeállítás természetesen nem törekedhet a vonatkozó szabályozások teljes körű bemutatására, hiszen minden szándékolt behozatal más és más, mind a szervezet, mind a termékek, mind pedig a termékek behozatalának célját illetően, csupán a leginkább érdeklődésre számot tartható esetekben szolgálhat iránymutatásul.

Előljáróban elengedhetetlen felhívni a figyelmet arra, hogy a termékeknek az Európai Unió tagországain kívülről történő behozatala során fizetendő vám- és nem közösségi adók és díjak kapcsán sem a szervezet jellege (pl. alapítvány), sem a szervezet tevékenységének jellege (karitatív, nonprofit stb.), sem a behozni kívánt termékek ellenérték-nélkülisége (vásárolt, vagy ajándékba kapott), sem pedig a felhasználás célja (ingyenes szétosztás, ajándékozás) nem nyújt önmagában elegendő jogalapot a behozatali vám- és adómentességek igénybe vételéhez. Továbbá egyes esetekben az áruk szabad forgalomba bocsátását követően is bármikor beállhat a vám- és nemzeti adó és díj-fizetési kötelezettség, ha a mentesség igénybevételével behozott termékek kapcsán bármilyen – a vonatkozó jogszabályokban meghatározottakat illetően – jogsértés merül fel.

A vámmentességek közösségi rendszerének létrehozásáról szóló 1186/2009/EK tanácsi rendelet [**Vmts rendelet**] – amely teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban – meghatározza azokat a kivételeket, amelyek alapján bizonyos meghatározott körülmények esetén, amikor az árubehozatal különleges feltételei nem követelik meg a szokásos gazdaságvédelmi érdekeket, az áruk a rendes körülmények között kivethető behozatali vámok alól mentességet élvezzenek. A mentesség igénybevételének eseteit, illetve pontos feltételeit a Vmts rendelet – jogcímenkénti bontásban, eltérő felhasználási feltételekkel és az elidegenítési tilalomra vonatkozó különböző rendelkezésekkel – valamint a kapcsolódó végrehajtási rendeletek, és nemzeti jogszabályok részletesen szabályozzák. A Vmts rendelet különböző jogcímeihez kapcsolódóan az esetlegesen felmerülő általános forgalmi adó mentességet az Áfa tv. vonatkozó 93-94. §-ai és 97. §-a biztosítják.

Fontos tudni, hogy a vámmentesség – és minden más mentesség – kérdéskörét illetően az Európai Bizottság álláspontja szigorú: a mentességek leírására használt kifejezéseket szigorúan kell értelmezni, mivel ezek kivételt jelentenek a főszabályhoz képest.

A Vmts rendelet több jogcíme továbbá a tagállamok illetékes hatóságainak jóváhagyásához köti a vámmentesség alkalmazását és így a vámmentesen behozott áruk fogadását, melynek végrehajtását a vámmentes vámeljárási végrehajtásának részletes szabályairól szóló 12/2016. (IV. 29.) NGM rendelet [NGM rendelet] segíti. Ennek alapján a vámmentesen behozni kívánt áruk fogadásához szükséges vámmentes vámkezelésre jogosító engedélyt kérelemre a NAV Kiemelt Adó- és Vámigazgatósága adja ki a feladatkör szerint érintett miniszter véleményének kikérését követően. A vámmentes vámeljárási jogosító engedélyről rendelkező határozat tételesen tartalmazza azokat a releváns jogszabályi helyeket, amelyek az adott ügylet jogszerű végrehajtását hivatottak szabályozni.

A Vmts rendelet XVII. Fejezete két alfejezetben tartalmazza **például** azokat a különleges eseteket, amikor is a jótékonyági vagy emberbaráti szervezeteknek, vakoknak és más fogyatékos személyeknek szánt – behozott, illetve az Unió vámterületén kívül letelepedett személy vagy szervezet által ingyenesen küldött – alapvető szükségleti cikkek (pl.: élelmiszer, gyógyszer, ágynemű, ruhanemű), egyéb árucikkek, berendezések és irodai anyagok behozatali **vámoktól mentesen hozhatók be**.

A két alfejezethez kapcsolódó, elidegenítési tilalomra vonatkozó cikkek fő szabályként rögzítik, hogy a mentességet élvező szervezet nem adhatja kölcsön, nem adhatja bérbe, és nem ruházhatja át, sem visszterhesen, sem ingyenesen az árucikkeket és berendezéseket az illetékes hatóság előzetes értesítése nélkül, ha az árucikkek, berendezések felhasználása nem a meghatározott kör részére és nem a meghatározott célokra történik. A jogszerűen történő átruházás esetén is nagyon fontos azonban, hogy az átruházás az illetékes hatóságok számára ellenőrizhetően dokumentálva történjen.

A Vmts rendelet vonatkozó jogcímein túl további követelményeket határozhatnak meg egyéb jogszabályok is a vám- és nemzeti adómentesen behozott áruk nyomon követhetősége érdekében.

Így **például** bizonyos esetekben az intézmény, vagy szervezet vezetőjének, vagy meghatalmazott képviselőjének nyilatkozattételi kötelezettsége van annak tekintetében, hogy tudatában van a jogszabályok által előírt kötelezettségeknek és vállalnia kell, hogy eleget tesz azoknak. Ilyen kötelezettségek lehetnek az alábbiak a mentességet igénybe venni szándékozó intézmény vagy szervezet számára:

- a) köteles az árucikkeket közvetlenül azok rendeltetési helyére szállítani,
- b) köteles az árucikkeket a leltárában feltüntetni,
- c) az árucikkeket kizárólag a vámmentességi rendeletben meghatározott célokra használhatja fel,
- d) köteles minden olyan hatósági ellenőrzést elősegíteni, amelyet az illetékes hatóságok szükségesnek tartanak annak biztosítására, hogy a vámmentesség engedélyezésére vonatkozó feltételeknek folyamatosan eleget tesznek¹⁸².

Általánosságban fontos tudni továbbá, hogy amennyiben a termékbehozatal a vonatkozó jogszabályok alapján mentesség igénybevételével történhetett, úgy ha a lenti esetek

¹⁸² A vámmentességek közösségi rendszerének létrehozásáról szóló 1186/2009/EK tanácsi rendelet 66-73. cikkének végrehajtására vonatkozó rendelkezések megállapításáról szóló 1224/2011/EU bizottsági rendelet

bármelyike fennáll, a mentesség egy későbbi időpontban is megszűnhet, és vám- és nemzeti adó- és díjfizetési kötelezettség keletkezhet a behozott áruk vonatkozásában.

- a) A kedvezményezett szervezet többé nem teljesíti a jogosultságot adó feltételeket (pl. a szervezet jellege megváltozik);
- b) a vámmentesen behozott terméket nem olyan módon; és nem arra a célra használta fel, illetve használja továbbra is, amelyre azt behozta (pl. vakügyi eszközökkel nem a saját gondozottjait látja el);
- c) a vámmentesen behozott terméket az illetékes hatóságok értesítése nélkül olyan szervezet részére idegenítette el, amely nem jogosult a mentességre (pl. vakügyi eszközök behozatalával érintett szervezet a behozott cikkeket elidegeníti pl. egy könyvtár részére).

Természetesen nincs jogszabályi előírás, amely kizárná bármely szervezet, illetve alapítvány közreműködését egy elidegenítési tilalommal érintett termékek behozatalával kapcsolatos, adott ügyletben – pl. finanszírozhatja a kérdéses termékek vásárlását, a behozatal lebonyolításával kapcsolatos tevékenységeket, közreműködhet az áruk közvetítésében –, de az áruk vámmentes fogadására kizárólag a jogszabályban meghatározott intézmények jogosultak és a mentességgel érintett termékek szigorúan csak a jogszabályban meghatározott módon és célokra használhatóak fel.

Nemzeti Adó- és Vámhivatal

Rövidítés	Jogszabály megnevezése
Ptk.	A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény
Ectv.	Az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény
Bnytv.	A civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról szóló 2011. évi CLXXXI. törvény
479-es rendelet	A számviteli törvény szerinti egyes egyéb szervezetek beszámoló készítési és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól szóló 479/2016. (XII. 28.) Korm. rendelet
350-es rendelet	A civil szervezetek gazdálkodása, az adománygyűjtés és a közhasznúság egyes kérdéseiről szóló 350/2011. (XII. 30.) Korm. rendelet
Art.	Az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény
Szt.	A számvitelről szóló 2000. évi C. törvény
Kötv.	A közérdekű önkéntes tevékenységről szóló 2005. évi LXXXVIII. törvény
Tao. tv.	A társasági adóról és az osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény
Szja tv.	A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény
Szftv.	A személyi jövedelemadó meghatározott részének az adózó rendelkezése szerinti felhasználásáról szóló 1996. évi CXXVI. törvény
Áfa tv.	Az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény
Héa-irányelv	A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló 2006/112/EK tanácsi irányelv
15/2010. NGM rendelet	A közhasznú tevékenységet folytató személyt, szervezetet, továbbá a külföldi illetőségű adományozót és a tőle származó pénzügyi adomány kedvezményezettjét terhelő igazolási kötelezettségekről, valamint az

	általános forgalmi adó-visszatérítési kérelmek kötelező adattartalmáról és az utólagos általános forgalmi adóvisszatérítés egyes eljárási szabályairól szóló 15/2010. (XII. 28.) NGM rendelet
Tbj.	A társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény
Szocho	A szociális hozzájárulási adóról szóló 2018. évi LII. törvény
Itv.	Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény
Szht.	A szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról szóló 2011. évi CLV. törvény
Szty.	A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény
rendelet	A gyakorlati képzési normatívák mértékéről és a csökkentő tétel számításáról szóló 280/2011. (XII. 20.) Korm. rendelet
Mmtv.	A megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény
Ktdt.	A környezetvédelmi termékdíjról szóló 2011. évi LXXXV. törvény
Ktdt. Vhr.	A környezetvédelmi termékdíjról szóló 2011. évi LXXXV. tv. végrehajtásáról szóló 343/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet
Uniós Vámkódex	Az Európai Parlament és a Tanács 952/2013/EU rendelete az Uniós Vámkódex létrehozásáról
VA	A Bizottság (EU) 2015/2447 végrehajtási rendelete az Uniós Vámkódex létrehozásáról szóló 952/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet egyes rendelkezéseinek végrehajtására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról
FJA	A Bizottság (EU) 2015/2446 felhatalmazáson alapuló rendelete a 952/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek az Uniós Vámkódex egyes rendelkezéseire vonatkozó részletes szabályok tekintetében történő kiegészítésről
Vmts rendelet	A vámmentességek közösségi rendszerének létrehozásáról szóló 1186/2009/EK tanácsi rendelet
NGM rendelet	A vámmentes vám eljárás végrehajtásának részletes szabályairól szóló 12/2016. (IV. 29.) NGM rendelet